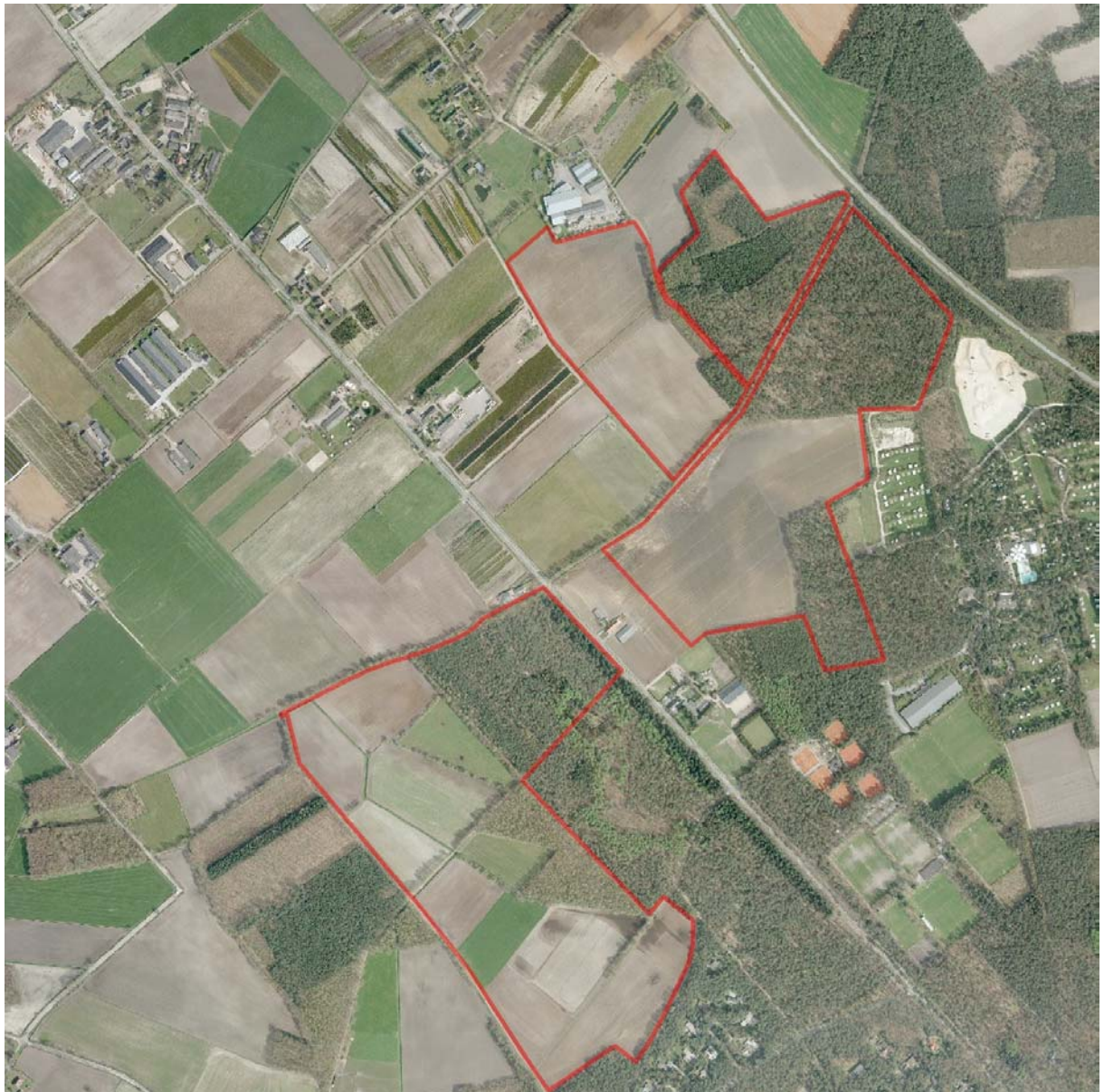

Startnotitie Milieueffectrapportage Ecogolfbaan Camping de Paal te Bergeijk

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	4
1.1 HET VOORNEMEN	4
1.2 WAAROM EEN MILIEUEFFECTRAPPORTAGE	5
1.3 DOEL EN PROCEDURE VAN DE STARTNOTITIE	5
1.3.1 Doel.....	5
1.3.2 Procedure.....	5
1.4 LEESWIJZER.....	6
2. AANLEIDING EN DOEL VAN HET VOORNEMEN	7
2.1 AANLEIDING.....	7
2.1.1 Recreatie sector.....	7
2.1.2 Ontwikkelingen golfsport	7
2.1.3 'Eco' Golf.....	7
2.2 ONDERBOUWING LOCATIE.....	8
2.3 DOEL.....	9
3. BELEID	11
3.1 ALGEMEEN	11
3.2 NATUUR EN ECOLOGIE	11
3.3 RUIMTELIJKE ORDENING	12
3.4 CULTUURHISTORIE	12
3.5 BODEM EN WATER	13
3.6 RECREATIE	13
3.7 VERKEER EN VERVOER	14
3.8 OVERIG MILIEUBEHEER	14
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT	15
4.1 VOORGENOMEN ACTIVITEIT	15
4.2 ALTERNATIEF EN VARIANTEN.....	17
4.3 SCHETSEN VOORKEURSALTERNATIEF	18
4.3.1 Aspect van de Gebouwen.....	18
4.3.2 Aspect van water	19
4.3.3 Aspect van de bossen.....	20
4.3.4 Committed to Green	20
5. VERKENNING VAN DE MILIEU EFFECTEN	22
5.1 ONDERZOEKSKADER	22
5.1.1 Milieuthema's.....	22
5.1.2 Plangebieden en studiegebied.....	22
5.1.3 Effectbeschrijving.....	22
5.2 BESCHRIJVING VAN HET MILIEUTHEMA	23
5.2.1 Thema Ecologie & Natuur	23
5.2.2 Thema Ruimtelijke Ordening	25
5.2.3 Thema Cultuurhistorie	28
5.2.4 Thema Bodem en Water	31
5.2.5 Thema Recreatie.....	33
5.2.6 Thema Verkeer en Vervoer.....	34

5.2.7	<i>Thema Overig Milieubeheer</i>	34
5.3	BEOORDELINGSKADER	35
5.4	VERGELIJKING EN BEOORDELING	36
5.5	HET VOORKEURSALTERNATIEF.....	36
5.6	NULALTERNATIEF	36
5.7	DEFINITIE VOORKEURSALTERNATIEF	36
6.	PROCEDURES EN BESLUITVORMING	37
6.1	BETROKKENEN BIJ DE MER-PROCEDURE	37
6.1.1	<i>Initiatiefnemer</i>	37
6.1.2	<i>Bevoegd gezag</i>	37
6.1.3	<i>Commissie voor de milieueffectrapportage</i>	37
6.1.4	<i>Wettelijke adviseurs</i>	37
6.1.5	<i>Insprekers</i>	37
6.1.6	<i>Klankbordgroep</i>	38
6.2	KOPPELING MER.-PROCEDURE EN BESTEMMINGSPLANPROCEDURE	38
6.2.1	<i>MER-procedure</i>	38
6.2.2	<i>Bestemmingsplanprocedure Wet Ruimtelijke Ordening (Wro)</i>	40
6.3	TIJDSPLANNING	40
7.	BIJLAGEN.....	41
7.1	GEBRUIKTE LITERATUUR.....	41
7.2	GEBRUIKTE BEGRIPPEN	41
7.3	PRIJZEN EN EERVOLLE VERMELDINGEN CAMPING DE PAAL.....	42

Figuren

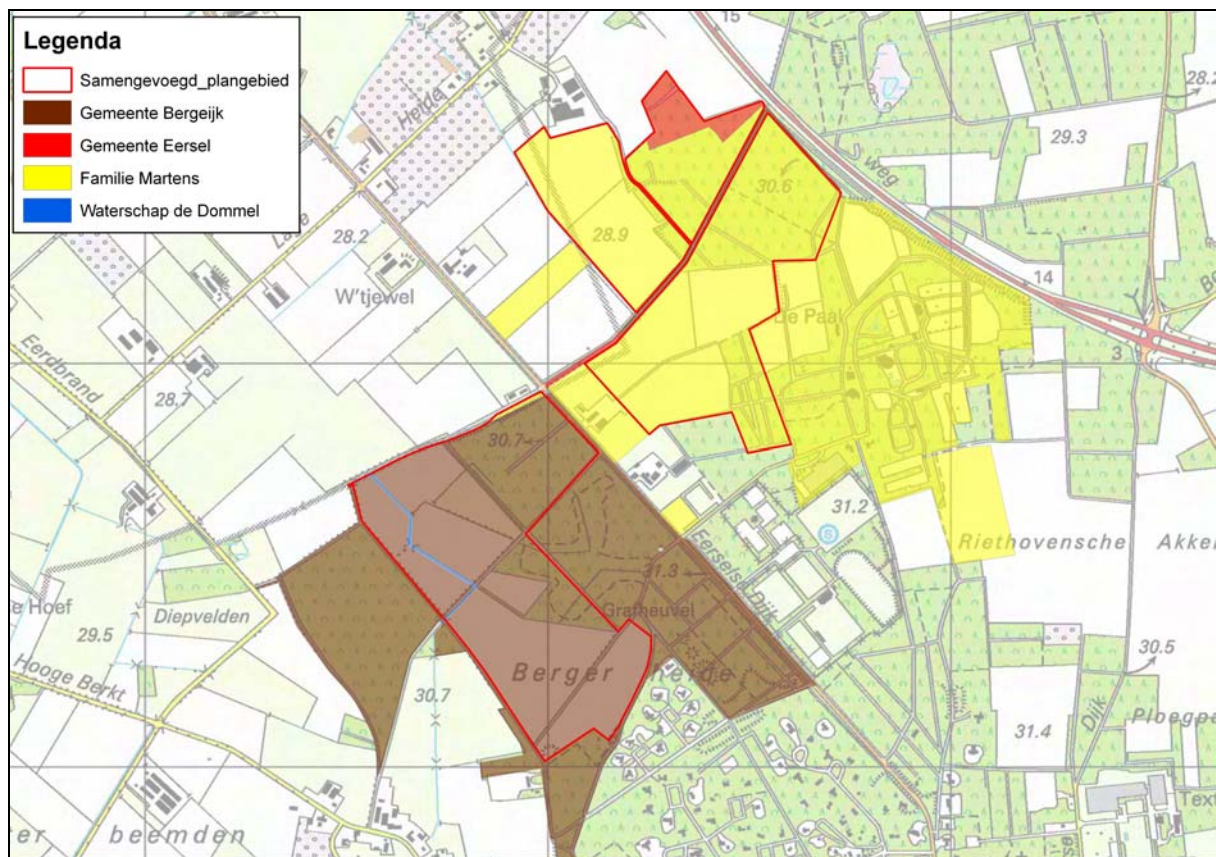
<i>Figuur 1 Ligging van het plangebied en eigendomssituatie</i>	4
<i>Figuur 2 Percelen naar eigenaar en huidige bestemming</i>	4
<i>Figuur 3 Kaartje met recreatie instellingen</i>	8
<i>Figuur 4 Gewenste ecologische verbindingen plangebied</i>	9
<i>Figuur 5 Ligging van het plangebied en eigendomssituatie</i>	15
<i>Figuur 6 Kaart 1900</i>	16
<i>Figuur 7 Kaart 1960</i>	17
<i>Figuur 8 Kaart met alternatief Boevenheuvel</i>	17
<i>Figuur 9 Vrije Tijds centrum en de Boerderij de Paal</i>	19
<i>Figuur 10 Hoogteligging</i>	19
<i>Figuur 11 Indicatieve course layout ter berekening afstand en bodemgebruik</i>	21
<i>Figuur 12 Avifauna</i>	23
<i>Figuur 13 Omgevingseisen Avifauna</i>	24
<i>Figuur 14 Reconstructie</i>	26
<i>Figuur 15 Structuurvisie Plus</i>	27
<i>Figuur 16 Historische geografische zichtlijnen</i>	28
<i>Figuur 17 Provinciale archeologische waardenkaart</i>	29
<i>Figuur 18 Archeologische monumenten</i>	30
<i>Figuur 19 Grondwatertrappen plangebied</i>	31
<i>Figuur 20 Bodemgeschiktheid</i>	32
<i>Figuur 21 Geomorfologie</i>	32
<i>Figuur 22 Bodem en grondwater</i>	33
<i>Figuur 23 Recreatieroutes</i>	34
<i>Figuur 24 Beoordelingskader MER</i>	35
<i>Figuur 25 Landbouwgronden Camping de Paal</i>	36
<i>Figuur 26 Procedure MER en bestemmingsplan</i>	38
<i>Figuur 27 Indicatieve tijdplanning MER en bestemmingsplanprocedure</i>	40

1. INLEIDING

1.1 Het voornemen

Camping De Paal is een echte familiecamping voor gezinnen met kinderen tot 12 jaar. Door de ANWB is de camping wederom verkozen tot de beste Europese kindercamping van het Jaar 2009 (zie bijlage 3 voor een historisch overzicht van prijzen en eervolle vermeldingen). Voor de ontspanning zijn er veel mogelijkheden zoals: overdekte subtropische waterspeeltuin, fietscrossbaan, sport- en speelterreinen, restaurant, kinderboerderij, theater, speelduinlandschap, diverse grote en kleine speeltuinen, verwarmd openluchtzwembad, fitness etc.

Camping de Paal wil ook op de lange termijn hoogwaardige faciliteiten bieden aan een breed publiek. Hiervoor willen zij een 18 holes Ecogolfbaan aanleggen op de in bezit zijnde percelen van Camping de Paal en een aantal percelen die eigendom zijn van de Gemeente Bergeijk, de gemeente Eersel en het Waterschap de Dommel.

Figuur 1 Ligging van het plangebied en eigendomssituatie

Eigenaar / hectares naar gebruik	Landbouw	Bos	Water	Totaal
Familie Martens	20,2037	16,803	0	37,0067
Gemeente Bergeijk	22,8797	8,8418	0	31,7215
Gemeente Eersel	0	2,2619	0	2,2619
Waterschap de Dommel	0	0	0,3731	0,3731
Totaal	43,0834	27,9067	0,3731	71,3632

Figuur 2 Percelen naar eigenaar en huidige bestemming

De hierboven genoemde oppervlakten hebben alleen betrekking op de voor de golfbaan beschikbare percelen zoals aangeduid als plangebied in figuur 1.

1.2 Waaron een milieueffectrapportage

De MER (milieu effect rapportage) is bedoeld om het milieubelang een volwaardige plaats in de besluitvorming over bepaalde grootschalige activiteiten te geven. Het Milieueffectrapport (MER)¹ geeft zo objectief mogelijk aan welke milieueffecten te verwachten zijn wanneer een bepaalde activiteit wordt ondernomen.

De ontwikkeling van een 18-holes golfbaan (met een oppervlakte van minimaal 50 ha.) leidt tot een MER-plichtig besluit². Dit houdt in dat voor de aanleg van de golfbaan de procedure van de MER moet worden doorlopen en een MER (het rapport zelf) moet worden opgesteld.

Voor de ontwikkeling van het plangebied 'Natuurgolfbaan Camping de Paal' is sprake van de uitvoering van een besluit-MER. Met deze Startnotitie wordt het voornemen tot de MER-plichtige activiteit kenbaar gemaakt (art. 7.12, lid 1, Wm) aan het bevoegd gezag, zijnde de gemeenteraad van de Gemeente Bergeijk. Na het opstellen en geven van richtlijnen door het bevoegd gezag wordt het feitelijk MER opgesteld (zie bijlage 1 voor een schematische weergave van de gehele procedure).

1.3 Doel en procedure van de startnotitie

1.3.1 Doel

Een startnotitie vormt de eerste fase van de MER-procedure. In deze startnotitie geeft de initiatiefnemer van de MER aan wat zijn plannen zijn. De startnotitie is bedoeld om het bevoegd gezag, de wettelijke adviseurs (Inspecties VROM en LNV), de Commissie voor de milieueffectrapportage en overige betrokkenen te informeren. Doel van deze startnotitie is de achtergronden van en uitgangspunten voor het alternatief op een rij te zetten en te beschrijven welke zaken in de MER onderzocht en vergeleken gaan worden. Deze startnotitie beperkt zich tot één te onderzoeken alternatief en geeft aan op welke (milieu)effecten dit wordt onderzocht.

1.3.2 Procedure

Vanaf de bekendmaking door de gemeente Bergeijk ligt deze startnotitie zes weken ter inzage. Gedurende deze periode kan iedereen reageren op de voorgenomen studie. De reacties worden betrokken bij het opstellen van het advies over de richtlijnen door de Commissie voor de milieueffectrapportage. Vervolgens dient het bevoegd gezag de richtlijnen vast te stellen zoals die door de initiatief nageleefd dienen te worden. Men wordt uitgenodigd om zijn/ haar reacties/ zienswijzen schriftelijk in te dienen bij het onderstaande adres:

*Gemeente Bergeijk
T.a.v. Burgemeester en Wethouders
Postbus 10.000
5570 GA Bergeijk*

---

¹ MER is de afkorting voor het Milieueffectrapport. De afkorting 'MER' wordt gebruikt als de milieueffectrapportage als activiteit wordt bedoeld.

² Besluit MER: Bijlage, onderdeel C, 10.2.

1.4 Leeswijzer

De Startnotitie gaat in hoofdstuk 2 in op de aanleiding en doel voor de aanleg van de golfbaan. Hoofdstuk 3 geeft een overzicht van de relevante beleidsstukken, waarna in hoofdstuk 4 het alternatief voor de inrichting van het plangebied aan bod komt. Hoofdstuk 5 bevat een beschrijving van het studiegebied. De verschillende criteria op basis waarvan het alternatief (en de varianten daarbinnen) beoordeeld en vergeleken wordt, komen hier aan de orde. Een toelichting op de te volgen wettelijke procedures en de globale planning volgt in hoofdstuk 6.

2. AANLEIDING EN DOEL VAN HET VOORNEMEN

2.1 Aanleiding

2.1.1. Recreatie sector

Camping de Paal heeft zich een nationale en international status verschaft als kwalitatief hoogwaardige camping. Dit mag blijken uit de vele prijzen die de camping over de loop der jaren in de wacht heeft weten te slepen (zie ook bijlage 3). Een verkort overzicht:

- 16 jan.2009 Op het ADAC Superplatz GALA in Stuttgart hebben we voor de 12e achtereenvolgende keer het predikaat SUPERPLATZ gekregen. Samen met nog 75 campings in heel Europa hebben wij deze prijs gekregen omdat we op alle 5 de deelgebieden zijnde Sanitair, Plaats , Verzorgingsmogelijkheden, Vrijtijds mogelijkheden en Animatie meer dan gemiddeld hebben gescoord.
- 13 jan.2009 Onze camping is door de ANWB uitgeroepen tot Beste Kindercamping van Europa in het jaar 2009. Dit gebeurde tijdens het Camping-Gala van het ANWB. Wij bedanken hiervoor al onze medewerkers en niet in de laatste plaats onze gasten.
- 8 jan.2008 Tijdens het Camping-Gala van de ANWB werd onze camping uitgeroepen tot 2e beste "Eurotopcamping van Europa 2008" en getypeerd als " De camping is een grote kinderspeelplaats waar je toevallig ook nog kunt kamperen". Wij willen bij deze dan ook alle gasten bedanken voor hun bijzonder goede beoordeling.

De recreatie sector is echter een marktsegment dat gekenmerkt wordt door sterke en grote concurrentie en het is aldus noodzakelijk dat het dienstenpakket van de camping regelmatig versterkt en uitgebreid wordt. Tegelijkertijd gaat de recreatiesector gebukt onder een uitstroom van mensen die voor vakanties hun heil meer en meer in het buitenland zoeken. Door het Ministerie en binnen de sector wordt daarom het belang onderstreept van innovatie en waarden creatie door de recreatiesector. Natuurbeleving en sport wordt daarbij een groeiend belang toegekend. Bij deze ontwikkeling en signalen wil Camping de Paal zich aansluiten.

2.1.2 Ontwikkelingen golfsport

Het initiatief past in de sterke groei van de golfsport in Nederland. De laatste vijf jaar was de groei gemiddeld 13% per jaar, waarmee de golfsport één van de snelst groeiende sporten is. Tussen 1992 en 2006 is het aantal geregistreerde golfers verdrievoudigd tot 260.000 personen. De verwachting is dat het aantal golfers in de toekomst met ruim 7% per jaar zal toenemen. De groei van het aantal golfbanen blijft daarbij achter, wat leidt tot grote drukte op de golfbanen in de regio (bron: NGF). In 2004 beoefende in Brabant 1,48% van de bevolking de golfsport. Dit cijfer was begin 2006 opgelopen naar 2,01% en zal in 2008 naar verwachting 2,4% bedragen. Deze ontwikkeling kan onderschreven worden door het feit dat de gemeente Bergeijk zich recentelijk over meerdere aanvragen voor de oprichting van een golfbaan heeft moeten buigen en de gemeenteraad zich uiteindelijk ten faveure van deze locatie heeft uitgesproken.

2.1.3 'Eco' Golf

Voor het ontwikkelen van een 18-holes golfbaan is een oppervlakte van circa 50-55 ha benodigd. In het rapport "Een Golfbaan Natuurlijk" in opdracht van de Brabantse Milieufederatie, de Milieufederatie Noord-Holland, Natuur en Milieu Overijssel en de Natuur

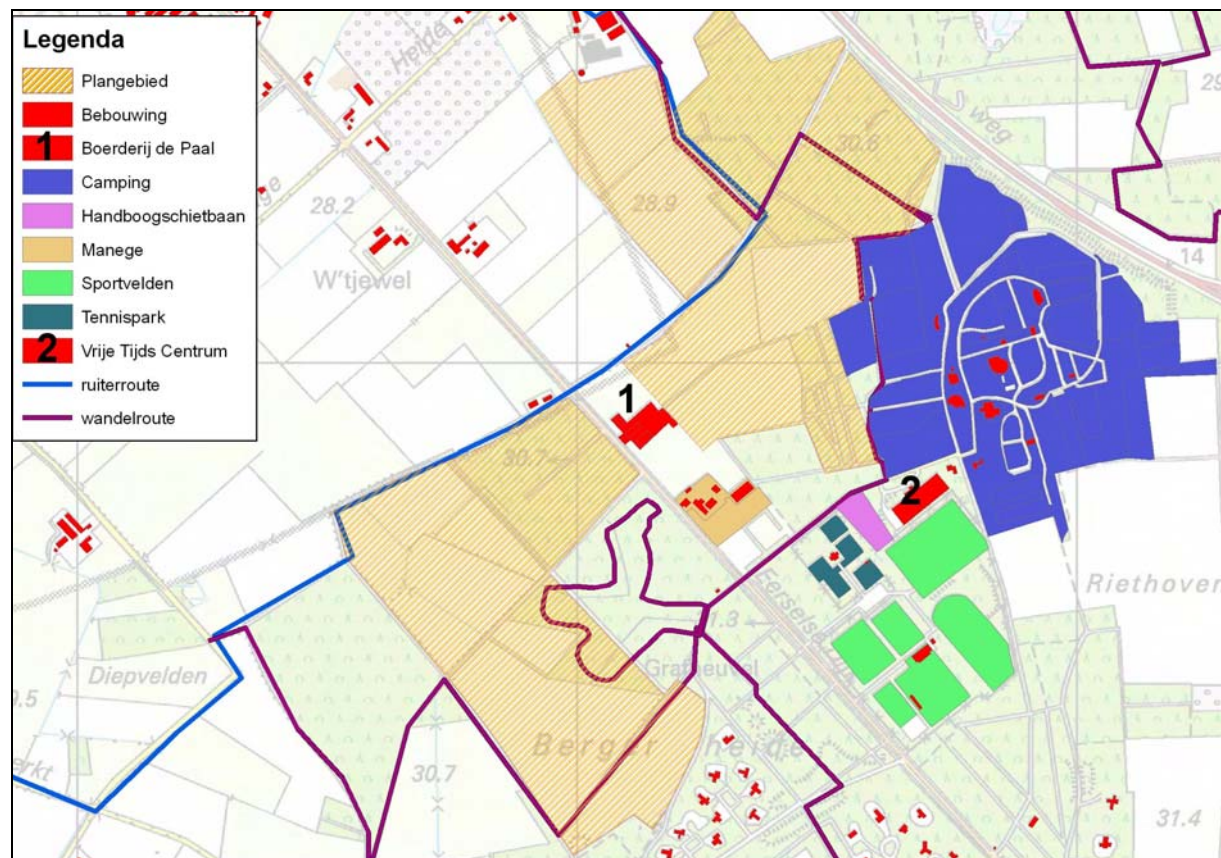
en Milieufederatie Utrecht heeft Alterra WUR en het Nationaal Groenfonds onderzoek gedaan in antwoord op de vraag waar een golfbaan met natuurontwikkeling en recreatief medegebruik ruimtelijk ingepast kan worden, zodanig dat deze een meerwaarde heeft voor het hele omliggende gebied. En als dat kan, op welke manier. Een citaat uit dit rapport:

De groeiende golfsport vraagt relatief veel ruimte, gemiddeld 50-55 ha voor een 18-holes baan. De ruimte voor natuur is doorgaans beperkt. Ook is er in het algemeen weinig plaats voor wandelaars en fietsers. Een ruimere opzet geeft meer mogelijkheden voor een combinatie van de golfsport met een op de regio toegespitste natuurontwikkeling, landschapsstructuur en recreatief medegebruik. Dit leidt tot een meerwaarde voor de hele regio, met als gevolg meer maatschappelijk draagvlak.

De in deze startnotitie voorgestelde variant van ruim 71 hectare voldoet aan de in het rapport gedane conclusie dat bij golfbanen van 70 ha er zowel een hoog niveau van natuurontwikkeling alsmede van recreatief medegebruik kan plaatsvinden (zie ook beschrijving van de plannen in paragraaf 4.3.4. Committed to Green).

2.2 Onderbouwing locatie

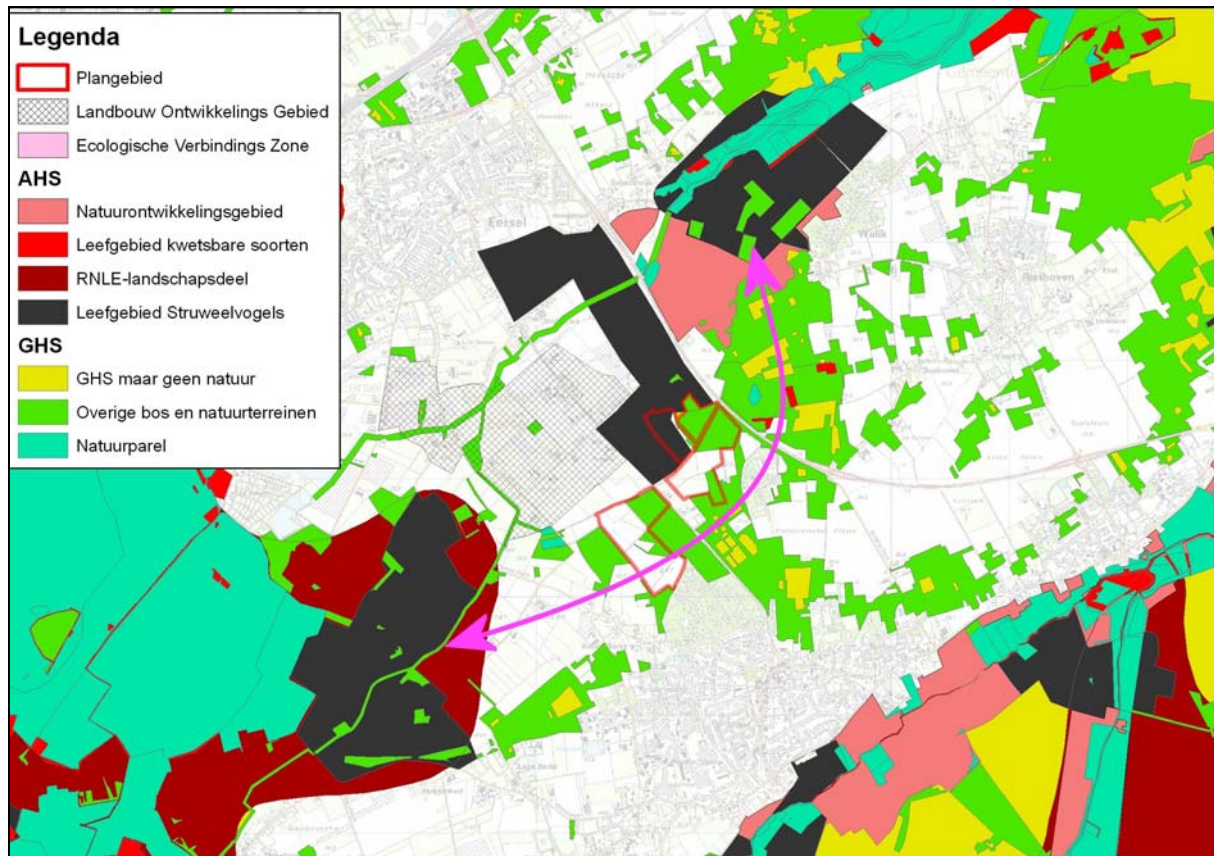
Het plangebied ten noorden van de bebouwing van Bergeijk heeft een hoge recreatieve bestemming. Aangrenzend aan Camping de Paal liggen de gemeentelijke sportvelden, tennisbaan, trimparcours, manege met doorgaande ruiterroute, handboogschietbaan, scouting en een uitgebreid netwerk van wandelroutes.

Figuur 3 Kaartje met recreatie instellingen

De bossen in het plangebied liggen in de EHS (Ecologische Hoofdstructuur) en is binnen de GHS-natuur opgenomen als **overige bos- en natuurterrein**. Binnen de AHS Landbouw is een deel van het plangebied opgenomen als **leefgebied struweelvogels**. Dit zijn gebieden waar kansen benut kunnen worden voor struweelvogels (bijvoorbeeld door onverharde zandpaden, houtwallen, open plekken in het bos en bosranden).

Figuur 4 Gewenste ecologische verbindingen plangebied

Ecologische verbindingen

Op dit moment bestaan er grote ecologische afstanden tussen het Walikerbos en de Hooge Berkt doordat het tussenliggende gebied is opgevuld met landbouwterrein (figuur 3).

De aanleg van een golfbaan geeft goede kansen en mogelijkheden om dit regionaal knelpunt in de ecologische verbinding op te lossen. Hierbij leent het plangebied zich zowel voor droge als voor natte ecologische verbindingen. Natte verbindingen geven kansen voor uitbreiding van het leefgebied van de **natte natuurparels** Walikerven en Diepvelden. In het plangebied liggen, zoals navolgende paragrafen laten zien, natuurlijke laagtes die hiervoor geschikt zijn door de aanleg van vennen of poelen. De droge verbindingen geven kansen voor uitbreiding van het leefgebied van de bossen Walikerbos en Bergerheide. In het plangebied liggen bestaande bossen, die hiervoor beter geschikt gemaakt zouden kunnen worden. Ook zijn er voldoende mogelijkheden in het landbouwgebied om bosjes, houtwallen of singels aan te leggen.

2.3 Doel

Zoals uit het voorgaande blijkt is het doel van de ontwikkeling een 'Ecogolfbaan' te ontwikkelen en wel op zodanige wijze dat dit een bijdrage levert aan de versterking van de ecologische en landschappelijke kwaliteiten van het plangebied en een bijdrage levert aan de door de gemeenten beoogde ontwikkeling van de recreatieve functie. Golf, recreatie en natuur zullen elkaar in deze regio verenigen en versterken. Daarbij wordt ingespeeld op de aangetoonde behoefte aan een 18 holes golfbaan in deze regio.

Mogelijke positieve effecten:

- **Natuur:** Het geeft een verhoogde natuurwaarde waarvan veel mensen uit de regio kunnen profiteren. Bovendien versterkt het de groene verbindingscorridor en stimuleert het de belevingswaarde van de natuur, als nieuwe uitvalsbasis voor plaatselijke inwoners en de bezoekende recreant;
- **Recreatie:** Het geeft een passende invulling aan het gemeentelijke gebiedsplan en structuurvisie omdat het aansluit bij de functie van dit recreatiegebied aan de noordrand van Bergeijk;
- **Economie:** Het geeft een stimulans voor de werkgelegenheid in de gemeente en het zal naar verwachting (nieuwe) toeristen en recreanten aantrekken door het aanbod van nieuwe voorzieningen;

Mogelijke negatieve effecten:

- Toename van verkeer als gevolg van de verhoogde bezoekersaantallen;
- Beïnvloeding van de waterhuishouding door aanleg van waterpartijen en watergebruik voor onderhoud van de golfbaan;
- Beïnvloeding van het evenwicht in de bossen als onderdeel van de GHS.

3. BELEID

3.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het vigerende beleidskader dat van belang is voor de realisering van 'Ecogolfbaan Camping de Paal'. Er is onderscheid gemaakt tussen de verschillende milieuthema's en de bestuurlijke niveaus die beleid op die thema's hebben vastgesteld. In de MER zullen de consequenties van het beleid voor die milieuthema's in relatie tot het voornemen nader worden beschreven. In hoofdstuk 5 treft u de resultaten uit het vooronderzoek aan in relatie tot elk van de milieuthema's.

3.2 Natuur en ecologie

Bestuurlijk niveau	Regelgeving	Relatie tot plan	Gevolgen voor MER
Europa	Habitatrichtlijn	Bescherming van gebieden, van belang voor het voortbestaan van habitats	Onderzoek invloed natuurwaarden.
Europa	Vogelrichtlijn	Betreft de bescherming, het beheer en de regulering van vogelsoorten en hun leefgebieden.	Onderzoek invloed natuurwaarden.
Nederlandse Overheid	Natuurbeleidsplan	Realisering EHS, opheffen versnippering en isolatie van natuurgebieden.	Toetsing nodig.
Nederlandse Overheid	Structuurschema Groene Ruimte (II)	Aanwijzen groene gebieden die behoren tot de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en waar rekening mee moet worden gehouden bij ontwikkelingen.	Plangebied valt deels in EHS / GHS.
Nederlandse Overheid	Natuurbeschermingswet	Regelt de bescherming van gebieden, die als staats- of beschermd natuurmonument zijn aangewezen.	Toetsing / c.q. beoordeling.
Nederlandse Overheid	Flora en faunawet	Wet ter bescherming van flora en fauna.	Inventarisatie van soorten en het effect op de populaties of individuen is noodzakelijk.
Nederlandse Overheid	Natuur voor mensen, mensen voor natuur	Vanuit het besef dat natuur en landschap een essentiële bijdrage leveren aan een leefbare en duurzame samenleving, beschrijft het kabinet de aanpak van het natuurbeleid voor de komende tien jaar.	Toetsing / c.q. beoordeling.

3.3 Ruimtelijke Ordening

Bestuurlijk niveau	Regelgeving	Relatie tot plan	Gevolgen voor MER
Nederlandse Overheid	Nota Ruimte	Kader voor de ruimtelijke ontwikkelingen in en inrichting van Nederland. Creëren van ruimte voor een vitaal platteland, kwaliteitsborging van de groene ruimte en bouwen aan een vernieuwd sociaal - economisch draagvlak met behoud van sociaal - culturele identiteit.	Wordt op globaal niveau bij aangesloten.
Provincie Noord Brabant	Interim Structuurvisie	De provincie bepaalt op hoofdlijnen de verdeling en het gebruik van ruimte in Brabant.	Toetsing / c.q. beoordeling.
Provincie Noord Brabant	Paraplu nota Ruimtelijke Ordening	Uitwerking van het RO beleid en basis voor de inzet van instrumenten.	Toetsing / c.q. beoordeling.
Gemeente Bergeijk	Bestemmingsplan Buitengebied	Het bestemmingsplan buitengebied wil door een combinatie van landschap, natuur en recreatie voorwaarden scheppen om waar mogelijk de natuur en recreatieve waarden in het gebied te verbeteren.	Toetsing / c.q. beoordeling.
Gemeente Bergeijk	Structuurvisie Plus	Beleidsnota waarin ruimtebehoefte voor wonen, werken, infrastructuur, landbouw, natuur en recreatie staat aangegeven	Toetsing / c.q. beoordeling.
Gemeente Bergeijk	Landschapsbeleidsplan	Uitvoeringsgerichte plannen voor de aanleg en het beheer van kleine landschappelijke elementen.	Toetsing / c.q. beoordeling.

3.4 Cultuurhistorie

Bestuurlijk niveau	Regelgeving	Relatie tot plan	Gevolgen voor MER
Europa	Verdrag van Malta	Beschermen archeologisch erfgoed.	Archeologisch onderzoek.
Nederlandse Overheid	Nota Belvedere	Met de nota Belvedere pleiten de vier ministeries voor een respectvolle omgang met cultuurhistorische waarden binnen ruimtelijke ontwikkelingen.	Alleen in geval van bebouwing (niet voorzien in huidig alternatief) relevant.
Provincie Noord Brabant	Cultuurhistorische Waardenkaart	Actuele weergave van de cultuurhistorische waarden die in de provincie te vinden zijn.	Bepalend voor archeologisch onderzoek.

3.5 Bodem en Water

Bestuurlijk niveau	Regelgeving	Relatie tot plan	Gevolgen voor MER
Europa	Kaderrichtlijn Water	Doel van de Richtlijn is de vaststelling van een kader voor de bescherming van landoppervlaktewater, overgangswater, kustwateren en grondwater.	Relevant in geval van nieuwe oppervlakte waterpartijen.
Nederlandse Overheid	Vierde nota Waterhuishouding	Duurzaam stedelijk waterbeheer, terugdringen van verdroging, reductie emissie diffuse bronnen en waterbodemsanering.	Relevant voor ontwikkeling van duurzaam watersysteem.
Nederlandse Overheid	Nationaal bestuursakkoord Water en Watervisie	Het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen stellen samen een watersysteem op om problemen van zeespiegelstijging, bodemdaling en een veranderend klimaat aan te pakken.	Relevant voor ontwikkeling van duurzaam watersysteem.
Nederlandse Overheid	Besluit Ruimtelijke Ordening (Bro): Watertoets	In het Bro is het uitvoeren van een watertoets juridisch verplicht bij bestemmingsplannen, inpassingplannen en projectbesluiten.	Vroegtijdig over met Waterschap over inpassing en afstemming met waterbelangen.
Provincie Noord Brabant	Aardkundige Waardenkaart	Toont ontstaanswijze een geschiedenis van het Brabantse landschap.	Bepalend voor (her)inrichting natuur en ontwikkeling cq versterken ecotopen.
Provincie Noord Brabant	Reconstructieplan Milieueffectrapport Boven - Dommel	Visie voor Reconstructiegebied Boven - Dommel voor 2016.	Relevant voor ontwikkeling van duurzaam watersysteem. Toetsen bestaande ontwatering.
Waterschap de Dommel	Keur oppervlaktewateren Waterschap de Dommel 2005	De keur bevat regels met daarin verboden en verplichtingen ten aanzien van water	Relevant voor de bestaande en nieuwe oppervlaktewateren in & naast het plangebied
Waterschap de Dommel	Waterbeheerplan 2 en ontwerp 2010-2015	Betreft alle aspecten rondom het beheer van de watergangen etc.	Zie opmerking bij het keur.

3.6 Recreatie

Bestuurlijk niveau	Regelgeving	Relatie tot plan	Gevolgen voor MER
Regio de Kempen	Regionale Beleidsvisie dag- en verblijfsrecreatie De Kempen, (maart 2008)	Streven naar een gezamenlijk toekomstbeeld voor de dag- en verblijfsrecreatie in de regio.	Toetsing / c.q. beoordeling
Gemeente Bergeijk	Beleidsplan Recreatie & Toerisme 2008-2011	Dit is een lokaal beleidsplan, met name gericht op de promotie en productontwikkeling van toerisme in Bergeijk.	Toetsing / c.q. beoordeling

3.7 Verkeer en vervoer

Bestuurlijk niveau	Regelgeving	Relatie tot plan	Gevolgen voor MER
Nederlandse Overheid	Planwet Verkeer en Vervoer	Dit is een nationaal verkeers- en vervoerplan, dat richting geeft aan de te nemen beslissingen inzake verkeer en vervoer, ook voor de gemeenten.	Beoordeling aanpassing nabij verharde weg (Eersesdijk) die door het plangebied loopt & Parkeervoorzieningen lokatie- en omvangstoets.
Gemeente Bergeijk	Gemeentelijk Verkeers- en Vervoerplan	Toetsingskader voor projecten en activiteiten op het gebied van verkeer, vervoer, ruimtelijke ordening en economie	Toetsing / c.q. beoordeling

3.8 Overig milieubeheer

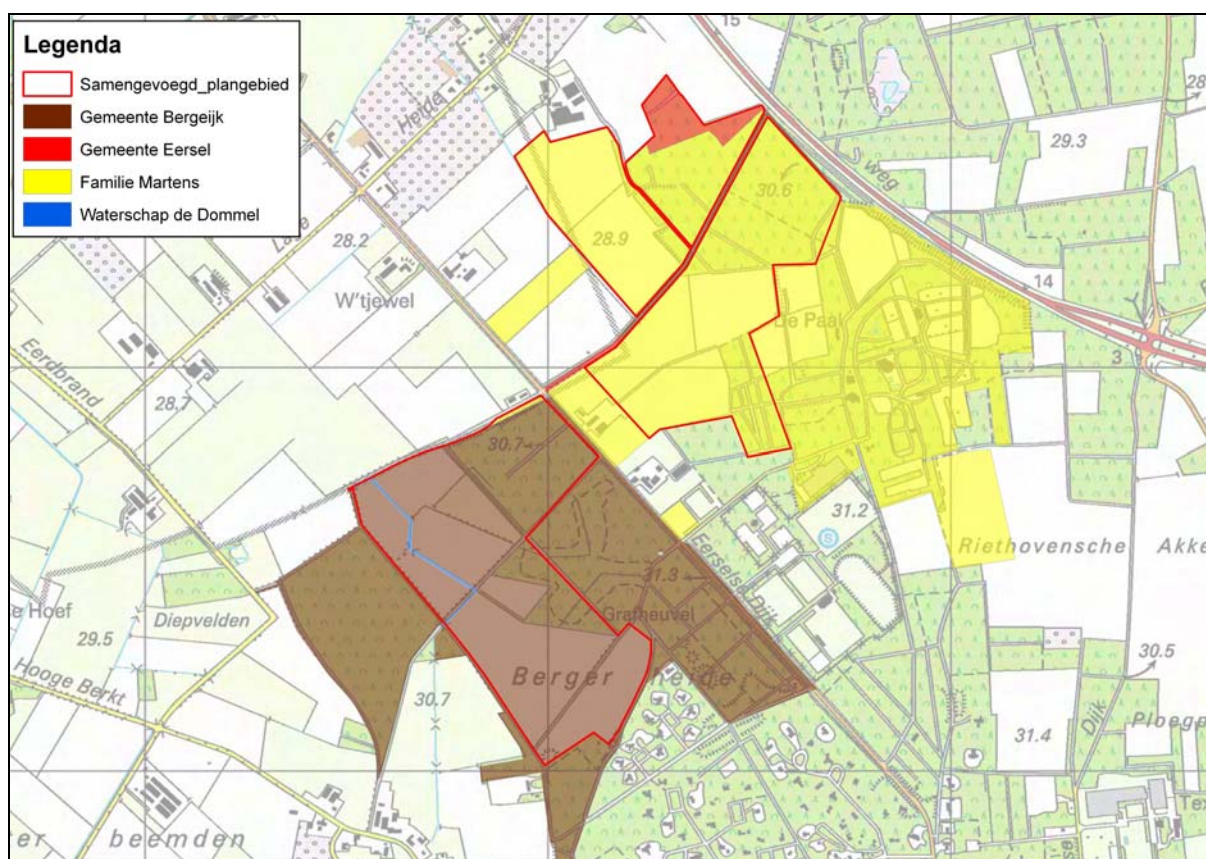
Bestuurlijk niveau	Regelgeving	Relatie tot plan	Gevolgen voor MER
Nederlandse Overheid	Wet Milieubeheer en Besluit Algemene Regels voor Inrichtingen (Barim).	Beoordelen geluidhinder.	Toetsing / c.q. beoordeling.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT

4.1 Voorgenomen activiteit

Het voornemen betreft de aanleg van een volwaardige 18-holes ecogolfbaan met een kleine driving range en bijbehorende voorzieningen zoals parkeerterrein en natuurontwikkeling. De ecogolfbaan is gepland in een gebied van ca. 71 hectare ten noorden van de kern van Bergeijk Het plangebied (indicatief weergegeven op de kaart in figuur 1 in het met een rode lijn aangegeven gebied) is momenteel in gebruik als:

	Huidig gebruik	hectares	Percentage
1	Agrarisch gebied	37.0	60%
2	Bos	34.0	39%
3	Water (sloot)	0.4	1%
	Totaal	71.4	100 %

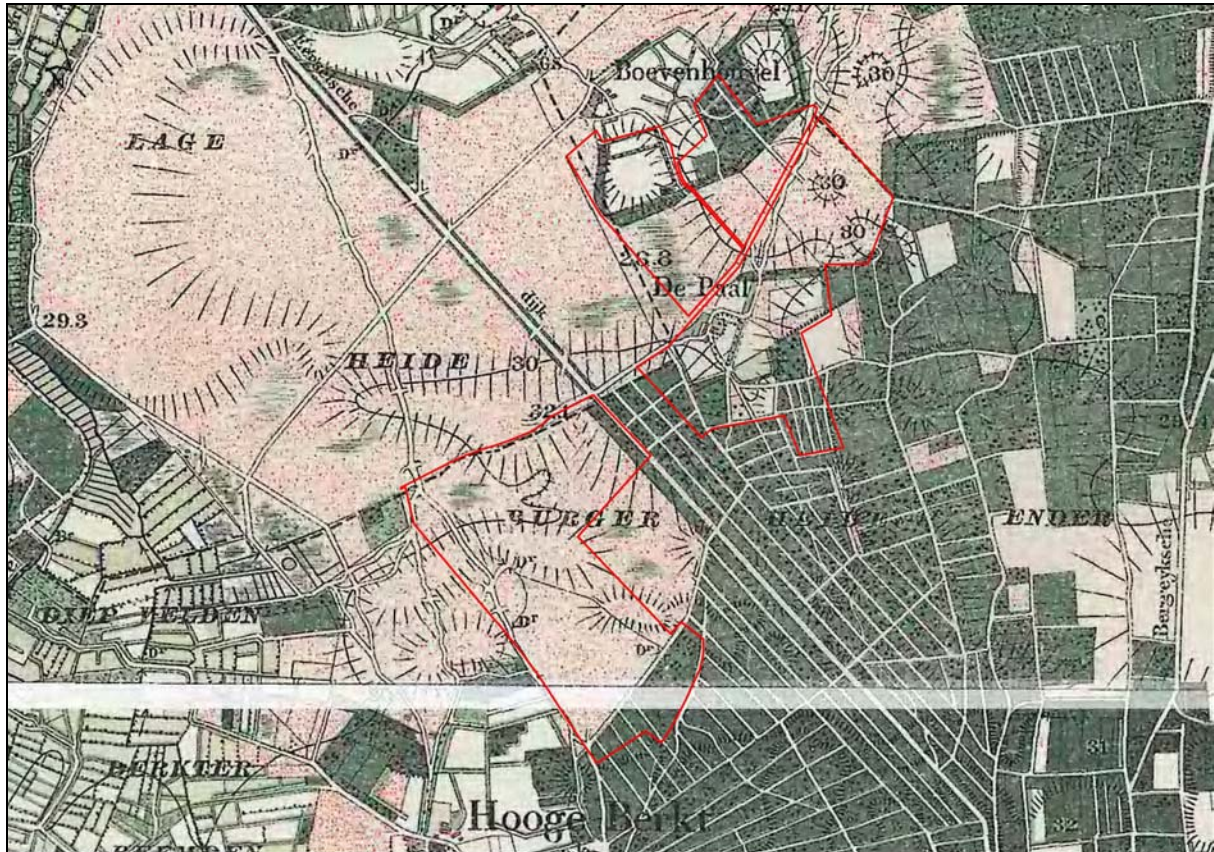

Figuur 5 Ligging van het plangebied en eigendomssituatie

Het plangebied bestaat uit twee delen. Een deel ten noorden van de Eerselsedijk op grondgebied van Camping de Paal alsmede een klein perceel bos in eigendom van de Gemeente Eersel (alsmede de eerste 235 meter van de zandweg vanaf de Eerselsedijk) en een deel ten zuiden van de Eerselsedijk op grondgebied van de gemeente Bergeijk, waarin de sloot ligt die eigendom is van waterschap de Dommel.

De historie binnen het plangebied wordt beschreven aan de hand van kaartmateriaal uit 1900, 1960 en 2000 waarop het plangebied is aangegeven.

Rond 1900 bestond het grootste deel van het plangebied uit heideterreinen. Op enkele plaatsen waren uitgestoven laagtes aanwezig, waar moerasvorming optrad. Namen als Lage Heide, Hooge Berkt en Diep Velden geven aan dat er duidelijk waarneembare hoogteverschillen waren. De Eerselsche dijk, bestond al in 1900 als zandweg. Ook de oude zandweg naar het noordelijk gelegen Riethoven is duidelijk herkenbaar. Enkele percelen rondom de oude boerderij “de Paal”, de Boevenheuvel en Hooge Berkt waren reeds bebost. Dit zijn de oudste boslocaties van het plangebied. Er zijn in 2009 vrijwel geen oude bomen meer aanwezig, omdat het bos in de loop van de tijd is verjongd.

Figuur 6 Kaart 1900

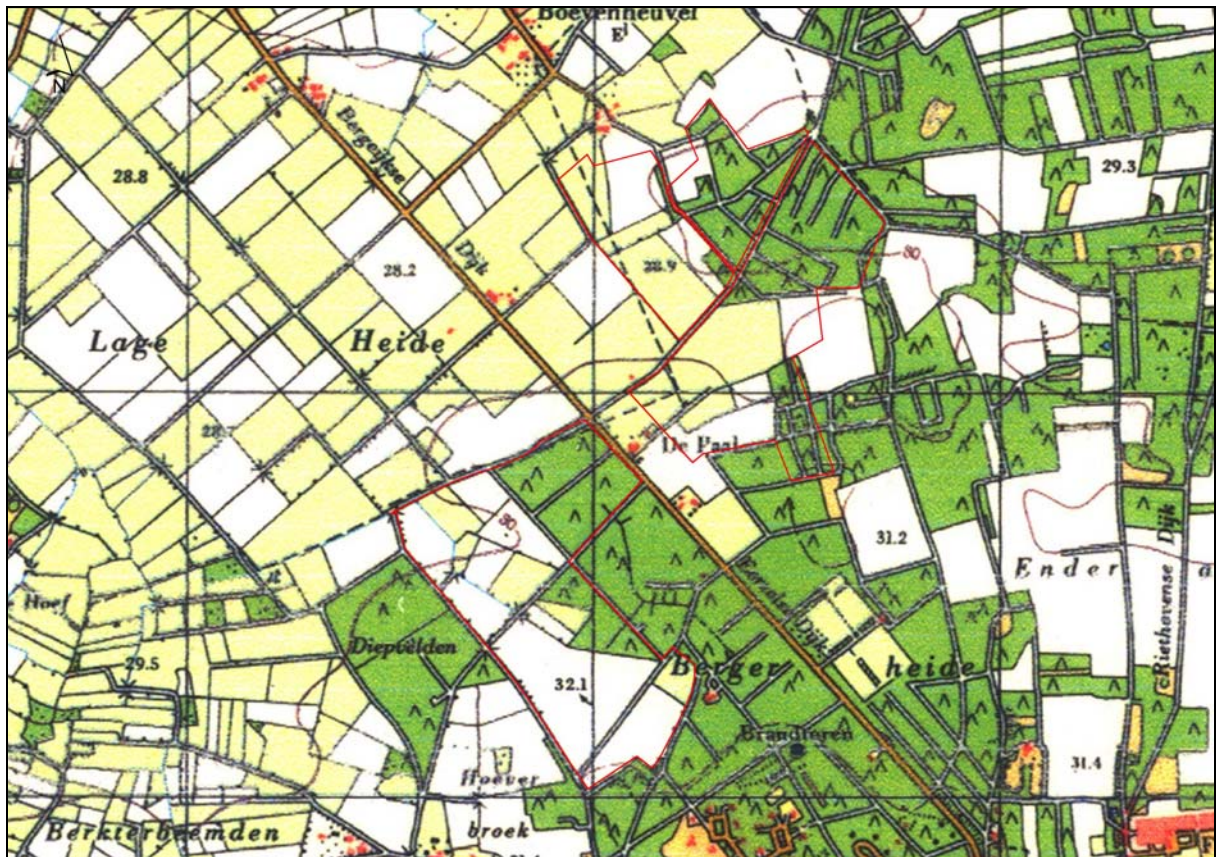
1960

Op de kaart van 1960 is te zien dat op de hogere terreinen van zowel het gemeentelijke perceel als het perceel van de camping bossen zijn aangeplant. De heideterreinen zijn vervolgens allen in landbouwgrond omgezet. De moerasachtige laagtes zijn allemaal verdwenen. Het bos van de Hooge Berkt is omgezet in landbouwgrond. De verbindingroute naar Walik die over de Paal liep is verlegd.

2000

In de veertig jaar tussen de situatie in 1960 en die van 2000 is de hoeveelheid bos en heide in het plangebied ongeveer hetzelfde gebleven. In de omgeving is de perceelsgrootte van landbouwpercelen sterk toegenomen, waardoor nu een open landschap waarneembaar is.

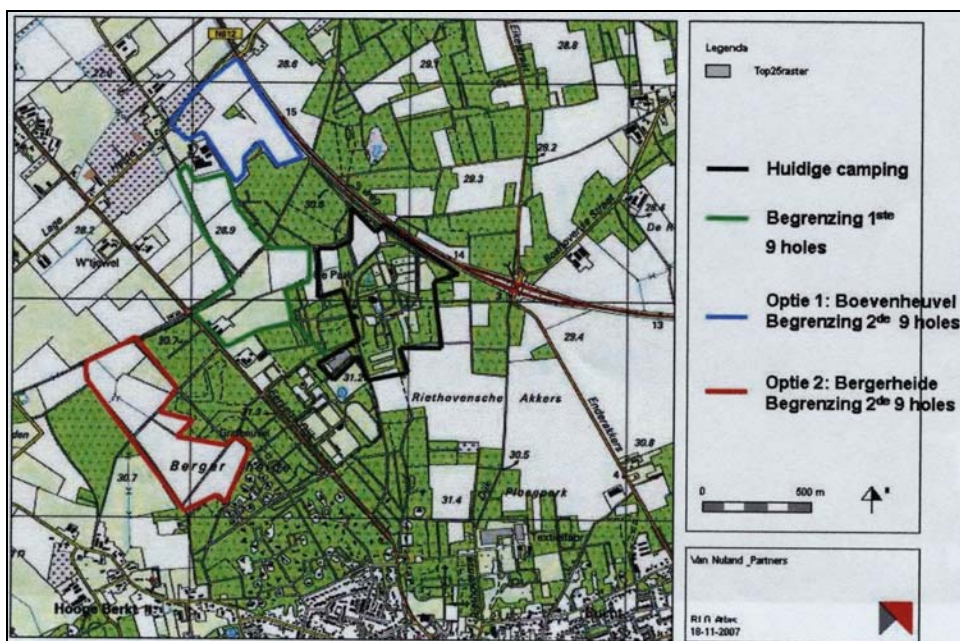

Figuur 7 Kaart 1960

4.2 Alternatief en varianten

Vooruitlopend op het huidig voorkeursalternatief (VKA) heeft reeds in 2007 een afweging plaatsgevonden waarbij als alternatieve locatie (in plaats van het zuidelijke perceel van de gemeente Bergeijk) het ten noordwesten gelegen gebied van de Boevenheuvel overwogen is (zie figuur 8).

Figuur 8 Kaart met alternatief Boevenheuvel

Dit alternatief is beschreven in het vooronderzoek genaamd 'Een golfbaan bij Camping de Paal te Bergeijk'³. Echter dit perceel is aanzienlijk kleiner (16 ha) dan het gemeentelijk perceel (31 ha) hetgeen de hoogwaardige natuurlijke inrichting in de weg zou staan. Deze optie wordt in de MER verder niet meer besproken.

Het meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) is een verplicht onderdeel van iedere MER. Volgens de Wet milieubeheer (artikel 7.10 lid 3) is het MMA "het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen dan wel, zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de best bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt".

Er is voor gekozen om qua locatie één alternatief, met daarbinnen verschillende varianten qua uitvoering (met name op het gebied van natuur en recreatie) te onderzoeken. In dit voorkeursalternatief wordt op zodanige wijze rekening gehouden met landschapsstructuren, relatie met de omgeving, natuurdoeltypen, oppervlakte nieuwe natuur, dat een onderscheidend meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) geen toegevoegde waarde heeft. Daarmee wordt het VKA gelijk gesteld aan een MMA. Dit neemt niet weg dat onderdelen of elementen van de voorgenomen activiteit in de vorm van varianten op hun milieueffect worden onderzocht. Hieronder worden twee variabelen weergegeven die de bandbreedte van mogelijkheden binnen het voorkeursalternatief aangeven.

4.3 Schetsen voorkeursalternatief

Algemeen

De 18-holes golfbaan is gepland in zowel het noordelijk als zuidelijk deel. Aansluitend op het noordelijk terrein, gelegen tussen de golfbaan en de camping, wordt een driving range gesitueerd (zie figuur 11). In de beide uitvoeringsvarianten is het niet noodzakelijk om in nieuwe bebouwing voor een clubhuis te voorzien. Het voorkomen van bebouwing voorkomt dus verdere verstening van het buitengebied.

4.3.1 Aspect van de Gebouwen

Eerste optie

In de eerste variant wordt er van uitgegaan dat het huidige VrijeTijds Centrum (VTC) ook voor de golfers als clubhuis kan dienen. Daarbij zal nog wel gekeken worden in welke mate de parkeervoorziening uitgebreid dient te worden. Het voordeel van deze locatie is dat de bezoekersdruk en parkeervoorziening verder van de Eerselsedijk verwijderd is. Het nadeel voor de golfers is de afstand tot de baan en de routing van het parcours. Ook is nog te onderzoeken in hoeverre de combinatie van gebruikers van het huidige VTC de economische consequenties beïnvloed.

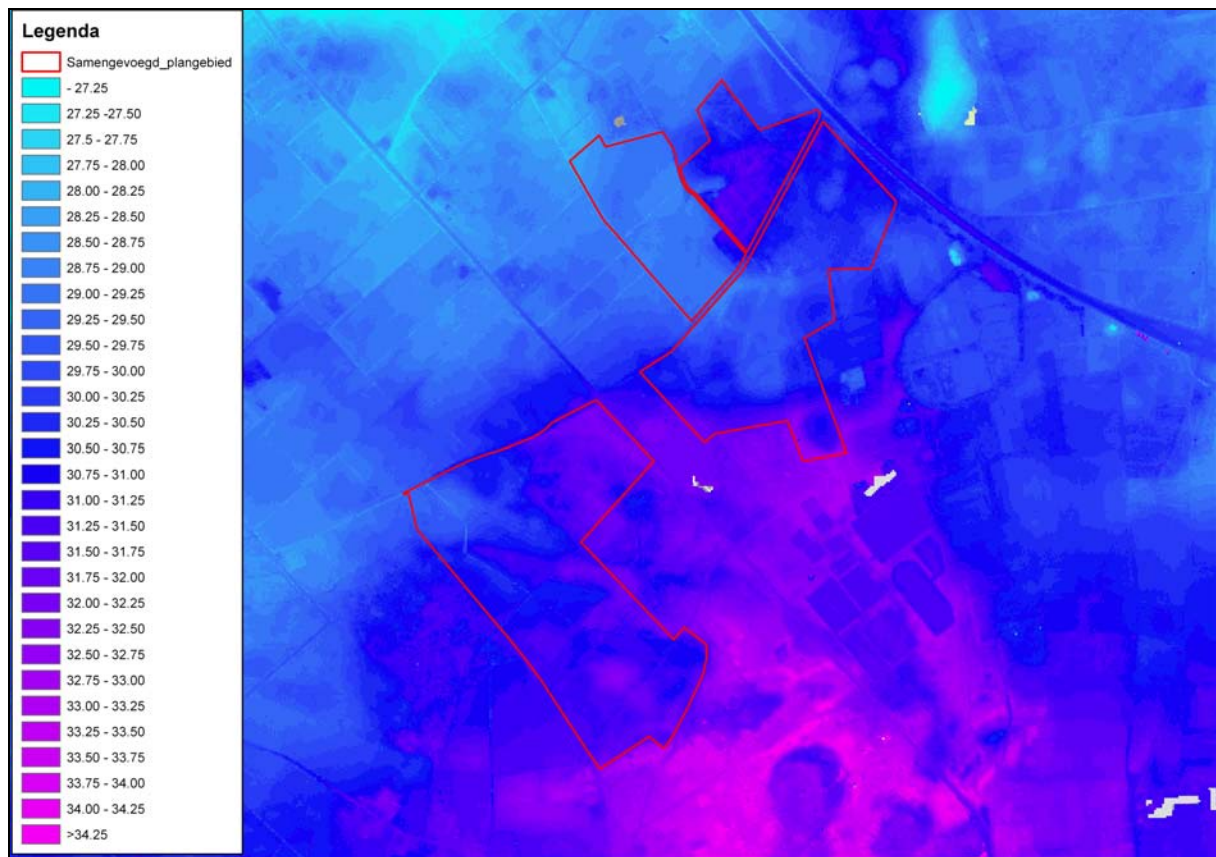
³ van Nuland & Partners in samenwerking met Croonen Adviseurs, 22 november 2007

Figuur 9 Vrije Tijds centrum en de Boerderij de Paal

Tweede optie

Ook in de tweede variant is geen nieuwe bebouwing noodzakelijk omdat onderzocht zal worden in hoeverre de huidige boerderij de Paal omgebouwd kan worden tot clubhuis van de golfbaan. Deze locatie heeft als voordeel dat hij centraal ligt in het plangebied en voor de routing op de golfbaan preferentie geniet. Bij dit alternatief zal de drukte op het gebied, vanwege de centrale ligging, van invloed zijn en daarvan dienen de milieuconsequenties onderzocht te worden. De boerderij en bijgebouwen beschikken nog over een milieuv vergunning, die bij deze alternatieve bestemming dan overbodig zou worden. Ook een bestemmingsplanwijziging wordt noodzakelijk om deze nieuwe bestemming goed te keuren.

Figuur 10 Hoogteligging

4.3.2 Aspect van water

De hoogteligging van het plangebied bevindt zich tussen de 28 en 33 meter boven N.A.P. Daarbij bevinden zich zowel in het gemeentelijke perceel als in het perceel van de camping in beide gevallen in het westelijke deel lage plekken met ontsluiting op de afwatering richting het westen en noorden. De bossen liggen in beide percelen op de hogere gronden. Het gemeentelijk deel van het plangebied is bovendien sterk glooiend.

Waterpartijen maken een golfbaan aantrekkelijker, maar ook vanuit een ecologisch oogpunt biedt waterpartijen nieuwe kansen. De lokale IVN groep heeft reeds gewezen op de potenties van het gebied voor amfibieën en reptielen. Centraal gelegen tussen de drie natte natuurplekjes (het riviertje de Run in het westen - Het Walikerven in het noorden en de Diepvelden vennen in het zuiden) zouden enkel ecologisch opgezette waterpartijen kunnen bijdragen aan de ecologische verbindingzones en als stepping stones kunnen dienen.

In overleg met het Waterschap zullen de mogelijkheden voor het terugbrengen van de historische laagten in het landschap in combinatie met nieuw oppervlaktewater onderzocht en besproken worden.

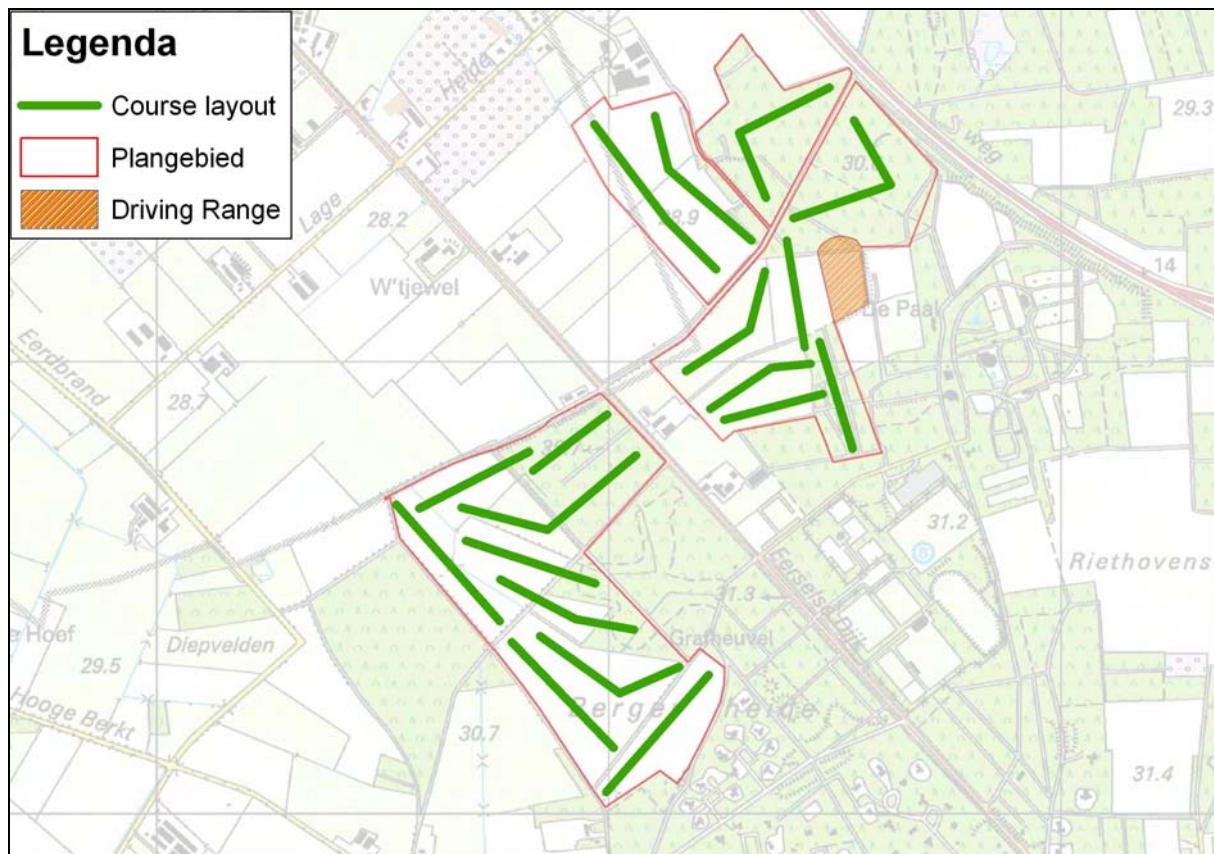
4.3.3 Aspect van de bossen

Omdat een hoogwaardige golfbaan wordt nagestreefd, niet alleen qua ruimte voor natuur, maar tegelijkertijd ook qua afstand, zodat een volwaardige par 72 course nagestreefd kan worden (streeflengte 5.700 meter), is het noodzakelijk om enkel holes aan te leggen in de huidige bospercelen (zie figuur 11). De bossen maken deel uit van de EHS en worden aangeduid als 'overige bos en natuurterreinen' (zie figuur 10). In de EHS geldt een "Nee-tenzij" principe, voor de realisatie van ingrepen die de functie van de EHS verstoren of aantasten. Uitgangspunt daarbij is dat de bestaande waarden als gevolg van de ingreep per saldo niet achteruit mogen gaan. Dit betekent dat negatieve effecten van de ingreep dienen te worden voorkomen of door aanvullende maatregelen te worden beperkt. Waarden die bij de ingreep verloren gaan dienen te worden gecompenseerd.

Voor de realisatie van de golfbaan wordt in het voorkeursalternatief op een vier of vijftal plaatsen delen van een bos gekapt. Op de kap van bos met een omvang van 1000 m² of meer buiten de bebouwde kom, is de Boswet van toepassing. De Boswet schrijft een verplichte herplant van de te vellen opstand voor om te voorkomen dat het aanwezige bosareaal zal verminderen. Door de Nederlandse Overheid zijn hiervoor de 'Spelregels EHS' opgesteld die regelen in hoeverre, in welke mate en met welke kwaliteitsnormen de compensatie gestalte dient te krijgen. In de onderhavige bospercelen die geen van alle ouder dan 100 jaar zijn maar wel ouder dan 25 jaar zal een compensatiefactor van 1,7 of 1,3 (ingeval de compensatie aansluit op de EHS of bestaande boselementen) toegepast dienen te worden. Deze 'overcompensatie' wordt vereist omdat de nieuw te ontwikkelen jonge natuur niet onmiddellijk kan opwegen tegen de verwijderde oude opstanden.

4.3.4 Committed to Green

Een golfbaan vergt beheer van 'greens', fairways, 'roughs' en ter afscheiding aangebrachte beplanting. Door dit beheer gericht uit te breiden naar de nieuwe natuur, worden in kortere tijd hogere natuurlijke waarden gehaald. Beheer is daarmee belangrijk om de natuurlijke waarde van het plangebied te verhogen en in stand te houden. Camping de Paal wil daarbij gaan voorzien in een ecologische beheerde golfbaan die voldoet aan de eisen als gesteld in de handleiding 'Committed to green' uitgegeven door de Nederlandse Golf Federatie en volgens het Europees erkende ecolabel.

Figuur 11 Indicatieve course layout ter berekening afstand en bodemgebruik

Deze eisen houden onder ander in dat voorzien gaat worden in:

- Een inventarisatierapport van de natuur ten behoeve van het natuurbeheerplan;
- Het stellen van doelen voor natuurbehoud en natuurontwikkeling;
- Welke inrichtings- en beheersactiviteiten uitgevoerd gaan worden om deze natuurdoelen te bereiken;
- Een inventarisatie van alle milieuaspecten ten behoeve van het milieuzorgplan;
- Het stellen van doelen voor het milieubeheer;
- Welke inrichtings- en beheersactiviteiten uitgevoerd gaan worden om deze milieudoelen te bereiken;
- In een plan om gericht te monitoren, evalueren en waarnodig bij te stellen;
- Een communicatieplan;
- Scholing van het personeel en de leden op de baan.

In het natuurbeheerplan zal aandacht worden besteed aan de volgende eco-doeltypen:

1. Bos en bosranden;
2. Mantel- en zoomvegetaties;
3. (bloemrijk) gras (zowel nat als droog);
4. Houtwallen/houtsingels;
5. Vijvers met openwater, natuurplas en/of kikkerpoel, ven;
6. natte of droge oevers

Daarbij zal de MER niet alleen inzicht verschaffen in de kwantificering van de gewenste natuurdoeltypen maar ook in de daarmee verbandhoudende ecologische functies die de locaties vervullen. De minimale omvang van de verbindingzones voor de verschillende soorten waar het plan zich op richt zullen worden beschreven en verklaard.

5. VERKENNING VAN DE MILIEU EFFECTEN

5.1 Onderzoekskader

5.1.1 Milieuthema's

De MER dient voor een breed scala van milieuthema's de gevolgen voor de omgeving inzichtelijk te maken. Eventuele effecten worden in de MER beschreven. Het gaat om de volgende milieuthema's waarvan in hoofdstuk 3 volgens dezelfde indeling de beleidskaders vermeld zijn:

- Ecologie & Natuur
- Ruimtelijke Ordening
- Cultuurhistorie
- Bodem en water
- Recreatie
- Verkeer en vervoer
- Overig milieubeheer

In de MER worden de thema's door verschillende specialisten onderzocht om per thema de effecten van het voornemen te kunnen beschrijven. Per thema zullen afzonderlijke (milieu) aspecten en daarmee samenhangende criteria onderscheiden worden.

5.1.2 Plangebieden en studiegebied

In de MER zal onderscheid worden gemaakt tussen een plangebied en een studiegebied. Een plangebied is een gebied, waarin de voorgenomen activiteit of een alternatief wordt gerealiseerd. Het studiegebied betreft het grotere, rond het plangebied gelegen gebied waar mogelijkwerwijs effecten op kunnen treden. De begrenzing daarvan kan per aspect variëren. Voor het aspect natuur zal dit groter zijn dan voor geluid. Het plangebied en het studiegebied zijn beschreven in paragraaf 4.1 en weergegeven in figuur 4.

5.1.3 Effectbeschrijving

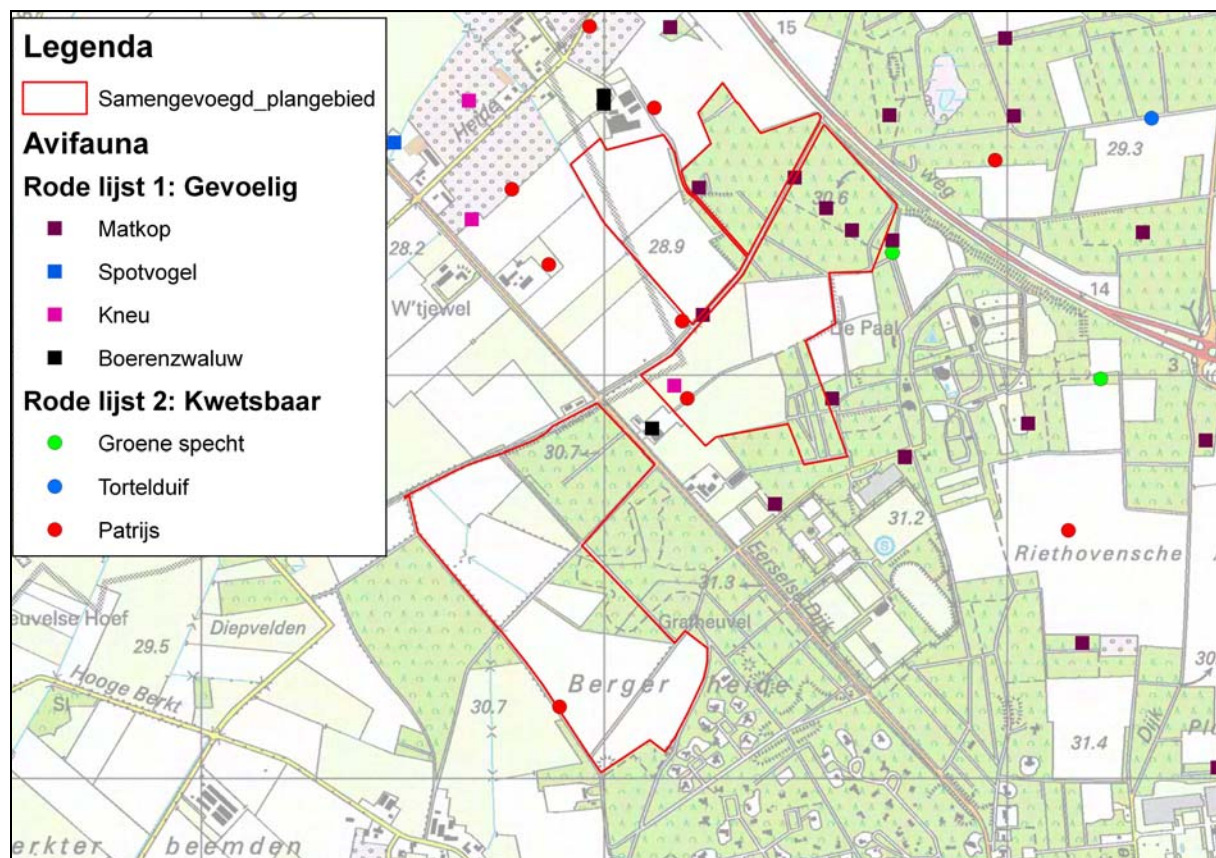
Naast de effecten van het alternatief en de varianten daarbinnen, wordt ook beschreven hoe de locatie zich zou ontwikkelen zonder het initiatief: de zogenaamde autonome ontwikkeling. De autonome ontwikkeling dient als referentiesituatie (nulsituatie) voor de effectvoorspelling. De milieugevolgen van de voorgenomen activiteit (het voorkeursalternatief met de varianten) worden telkens vergeleken met de situatie dat de voorgenomen activiteit niet wordt uitgevoerd. Dit hoofdstuk gaat, per onderscheiden thema, in op de betekenis van het thema voor het studiegebied. Daarbij wordt een indruk gegeven van de huidige situatie en de autonome ontwikkelingen en er wordt een grove inschatting gemaakt van mogelijke effecten.

5.2 Beschrijving van het milieuthema

5.2.1 Thema Ecologie & Natuur

De Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn verwoord in de Nederlandse Natuurbeschermingswet en de Flora- en Faunawet. Vanuit de Flora- en Faunawet geldt voor alle soorten, wel of niet beschermd, een algemene zorgplicht. De plaatsing door de overheid van vogelsoorten op de Rode lijst is gebaseerd op de zeldzaamheid en (negatieve) trend ontwikkelingen. Uit de provinciale faunagegevens is vastgesteld dat er in het plangebied drie Rode Lijst soorten voorkomen, te weten; de Patrijs en de Kneu in het landbouwgebied en de Matkop in de bossen.

In de nabije omgeving van het plangebied zijn nog zes andere beschermde soorten waargenomen, te weten. In het landbouwgebied zijn dat; Gele kwikstaart, Tortelduif en Veldleeuwerik en in de bossen zijn het de Groene specht en Spotvogel. In de oude boerderij "de Paal" is de Boerenzwaluw waargenomen. Het plangebied is niet aangewezen als een vogelrichtlijngebied of als een habitatrichtlijngebied.

Figuur 12 Avifauna

In augustus 2005 heeft er een onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen plaatsgevonden. Er is toen vastgesteld dat er vijf soorten vleermuizen aanwezig zijn die het terrein van de camping gebruiken als foerageergebied, maar niet als leefgebied.

Inmiddels is wat betreft de flora en fauna een eigen aanvullende veldinventarisatie gestart die dit medio 2009 kan worden afgerond. Op basis van deze inventarisatie kan worden vastgesteld in hoeverre er op dit moment soorten in het gebied voorkomen, waarvoor biotoopversterkende maatregelen genomen kunnen worden, of waarvoor afhankelijk van het inrichtingsplan compensatie van het leefgebied nodig is.

Voor wat betreft de toekomstige inrichting van het terrein kan nu al worden vastgesteld dat de volgende aspecten voor het inrichtingsplan van belang zijn:

SOORT	OMGEVINGSEISEN
Plangebied	
Patrijs	Open schrale graslanden, kleinschalig met ruigte en lage struwelen voor de dekking.
Kneu	Granen, overhoekjes, kruidenrijke akkerranden.
Matkop	Bossen met (inlandse) ondergroei.
Buiten het plangebied	
Boerenzwaluw	Insekten, boeren schuren, loodsen en dergelijke.
Groene specht	wormen en insecten (mieren) op de grond, open loofbossen, hoogstamboomgaarden, parken, oude houtsingels, oude loofbomen met gaten.
Gele kwikstaart	Open landbouwgebieden met een dichte vegetatie van 40 tot 65 cm. hoogte.
Zomertortel	Broedt in bosranden, parkachtige landschappen met verspreid staande bomen en bosjes, heggen en houtwallen.
Veldleeuwerik	Ruigte en pioniersvegetaties, open schraal grasland.
Spotvogel	Struiken en hoge bomen.

Figuur 13 Omgevingseisen Avifauna

Daarnaast heeft een eerste ecologische inventarisatie in 2008 door Bureau van Nierop het volgende vastgesteld:

- Houtwallen, singels en wegbermen zijn belangrijke ecologische elementen in deze omgeving. Ze bieden schuilplaats aan tal van dieren. Vooral in het zuidelijke plangebied bestaan oude houtwallen en singels die niet alleen gehandhaafd moeten worden maar versterking en uitbreiding kunnen gebruiken.
- Beide landbouwpercelen worden gekenmerkt door een intensief landbouwkundig gebruik. Hierdoor heeft slechts een beperkt aantal soorten er nesten of holen. Ook de botanische waarden worden er door beperkt.
- Op basis van de beschikbare gegevens van het Natuurloket komen er enkele beschermde vaatplanten en mossen in het plangebied voor. De weidelandschappen (kilometerhok 151-372 & 151-371) zijn voor de vaatplanten en mossen goed onderzocht en van beide komt er één Rode Lijst soort voor. Voor de beide bosrijke kilometerhokken (152-371 & 152-371) wordt aangegeven dat de inventarisatiegegevens incompleet zijn. Aanvullend onderzoek zal derhalve plaatsvinden.

In de MER zal worden aangegeven op welke wijze behoud en versterking van bestaande natuurwaarden wordt bereikt. Daarbij zullen positieve en negatieve effecten aan de orde komen. In de effectbeschrijving wordt aangegeven welke effecten voor de in het gebied waargenomen flora en fauna te verwachten zijn. Hierbij kan worden gedacht aan vernietiging, versnippering, barrièrewerking, verstoring, maar ook aan versterking. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in de verschillende soortgroepen. De uitvoering van de diverse onderdelen binnen het plangebied leiden tot een toename van de oppervlakte droge en natte natuur in het gebied. Hierbij worden natuurdoeltypen uitdrukkelijk betrokken.

5.2.2 Thema Ruimtelijke Ordening

5.2.2.1 Groene hoofdstructuur

De Ecologische hoofdstructuur (EHS) is een door het Rijk vastgelegde begrenzing van bestaande en te ontwikkelen natuur. De EHS is nader uitgewerkt in de Groene hoofdstructuur. De GHS wordt in diverse Provinciale en gemeentelijke plannen zoals streekplan, reconstructieplan, gemeentelijke bestemmingsplannen en Structuurvisie Plus overgenomen. Er wordt onderscheid gemaakt in GHS Natuur en GHS Landbouw.

GHS Natuur

De bossen , exclusief de camping in het plangebied, ligt in de EHS (Ecologische Hoofdstructuur) en is binnen de GHS-natuur opgenomen als **overige bos- en natuurterrein**.

Net buiten het plangebied ligt het Walikerbos. Dit bos is vrijwel geheel eigendom van particulieren. Het in het bos gelegen Walikerven (of "Broodven") is begrensd als natte **natuurparel**. Ten zuiden van het plangebied in omgeving Diepvelden ligt eveneens een broekbos dat begrensd is als **natuurparel**.

Natuurparels zijn aangewezen vanwege specifieke bodem of grondwater omstandigheden. Hier is maximale rust en ruimte voor natuurontwikkeling van belang.

AHS Landbouw

Binnen de AHS Landbouw is een deel van het plangebied opgenomen als **leefgebied struweelvogels**. Dit zijn gebieden waar kansen benut kunnen worden voor struweelvogels (bijvoorbeeld door onverharde zandpaden, houtwallen, open plekken in het bos en bosranden).

Ecologische verbindingen

Op dit moment bestaan er grote ecologische afstanden tussen het Walikerbos en de Hooge Berkt doordat het tussenliggende gebied is opgevuld met landbouwterrein. De aanleg van een golfbaan of een nieuw landgoed geeft eenmalig goede kansen en mogelijkheden om dit regionaal knelpunt in de ecologische verbinding op te lossen. Hierbij leent het plangebied zich zowel voor droge als voor natte ecologische verbindingen. Natte verbindingen geven kansen voor uitbreiding van het leefgebied van de natuurparels Walikerven en Diepvelden. In het plangebied liggen, zoals navolgende paragrafen laten zien, natuurlijke laagtes die hiervoor geschikt zijn door de aanleg van vennen of poelen. De droge verbindingen geven kansen voor uitbreiding van het leefgebied van de bossen Walikerbos en Bergerheide. In het plangebied liggen bestaande bossen die hiervoor beter geschikt gemaakt zouden kunnen worden. Ook zijn er voldoende mogelijkheden in het landbouwgebied om bosjes, houtwallen of singels aan te leggen.

5.2.2.2 Reconstructie

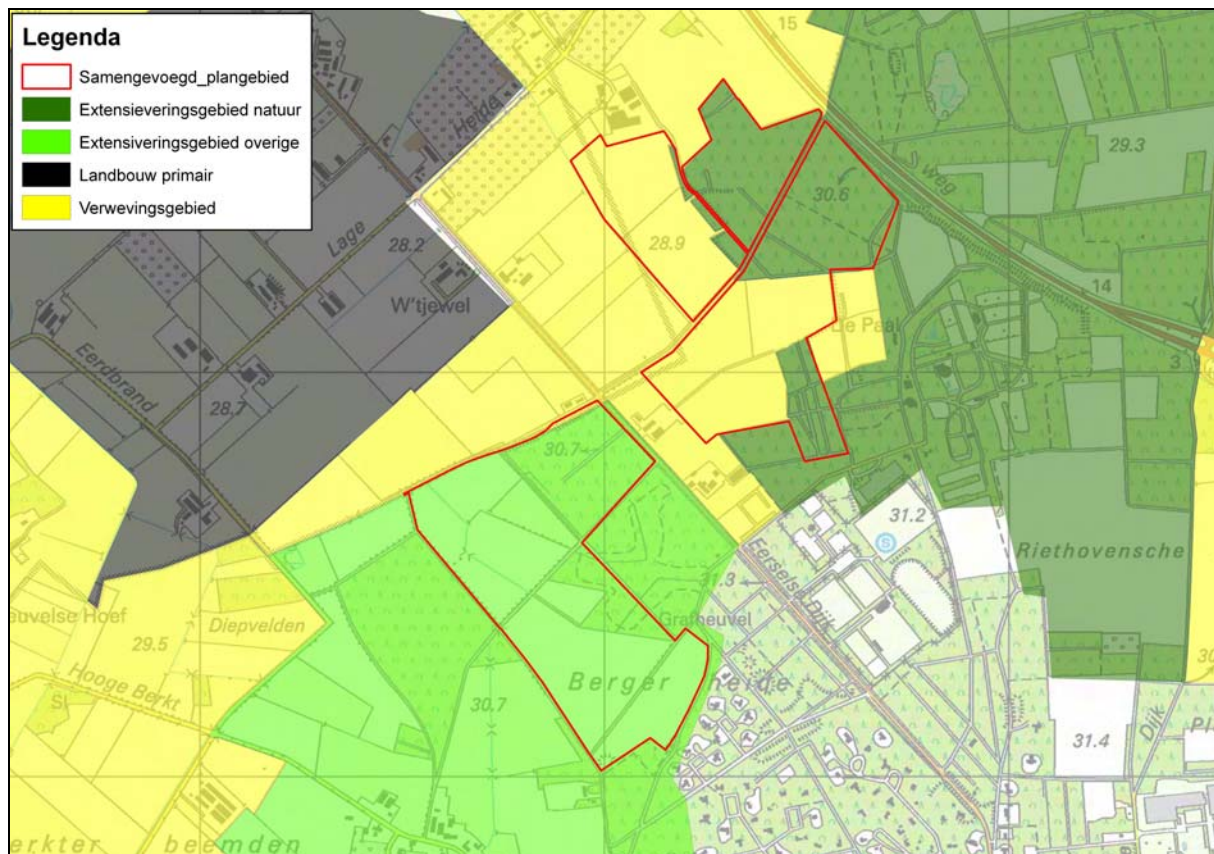
De reconstructie verdeelt het buitengebied in drie zones:

- In **landbouwontwikkelingsgebieden** ligt het primaat bij de landbouw. Landschappelijke waarden en natuurwaarden zijn in deze gebieden van ondergeschikt belang. Binnen de ontwikkelingsgebieden kan de commissie accenten leggen op akkerbouw en tuinbouw, boomteelt, glastuinbouw, rundvee en/of intensieve veehouderij.
- In **verwevingsgebieden** zijn landbouw en omgevingskwaliteiten als water, bodem, natuur, bos, landschap en cultuurhistorie nauw met elkaar verweven. Er is voldoende perspectief voor de meeste vormen van landbouw, terwijl er ook voldoende ruimte is voor groene dooradering van het landschap.
- **Extensiveringsgebieden** herbergen grote landschappelijke, cultuurhistorische, natuurlijke en/of bodemkundige waarden. Deze waarden kunnen voorkomen naast of verweven met grondgebonden landbouw, of kunnen daar goed ontwikkeld worden. In extensiveringsgebieden is geen ruimte voor intensieve landbouw; wel voor schone, grondgebonden activiteiten.

De landbouwgronden in het plangebied, die eigendom zijn van Camping de Paal liggen in verwevingsgebied. Het beleid is hier gericht op verweving van de thema's; water, bodem, natuur, bos, landschap, cultuurhistorie en landbouw.

De landbouwgronden en de bossen die eigendom zijn van de gemeente Bergeijk liggen in extensiveringsgebied overig. Het beleid is hier gericht op andere ontwikkelingen dan intensieve landbouw en gericht op natuurontwikkeling. Op korte afstand van het plangebied ligt het LandbouwOntwikkelingsGebied (LOG) van de gemeente Eersel. Hier ligt het accent op de ontwikkeling van intensieve landbouw.

De bossen die eigendom zijn van Camping de Paal en gemeente Eersel liggen in extensiveringsgebied natuur. Het beleid is hier gericht op natuurontwikkeling, landschap en op cultuurhistorie.

Figuur 14 Reconstructie

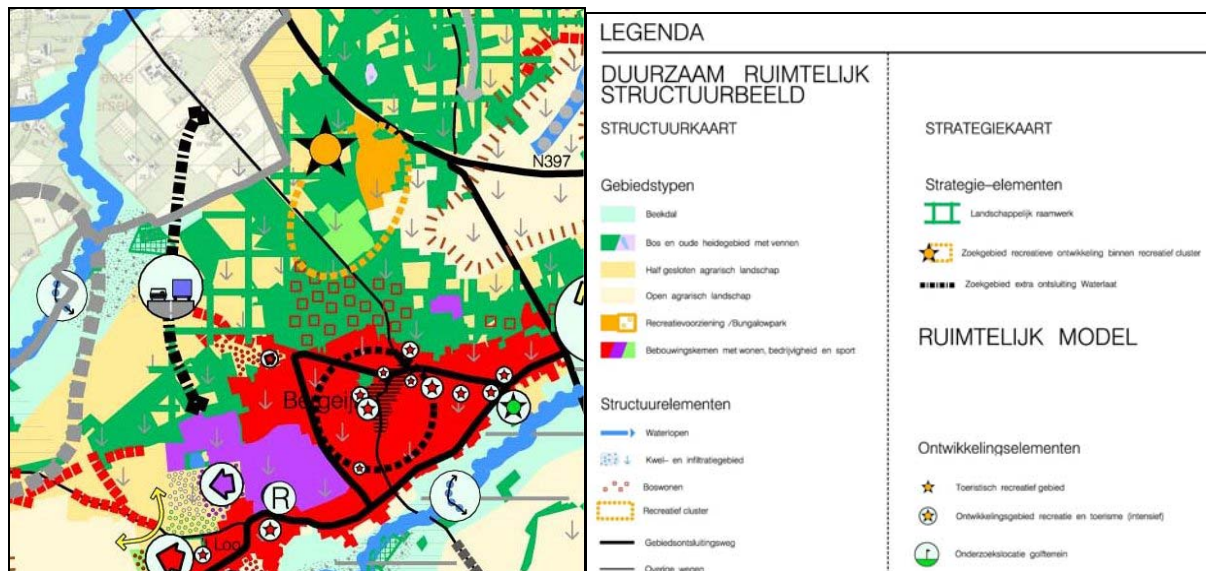
5.2.2.3 Landschapstypologie

Het plangebied maakt onderdeel uit van een heideontginningslandschap. Vanaf 1900 werd het door de mechanisatie van de landbouw en de opkomst van kunstmest mogelijk om de “woeste gronden”, die tot dan toe gebruikt waren voor de beweiding van schapen te ontginnen. De slechtste gronden werden hierbij geselecteerd voor de aanleg van bossen en de productie van mijnhout, de betere gronden waren voor de landbouw. Door het hoge tempo van ontginning en latere ruilverkavelingen zijn deze gebieden nog als grootschalige gebieden op veel plaatsen herkenbaar.

Landschappelijke kenmerken van de heideontginningen zijn:

- de **grootschaligheid** en de **openheid**.
- Grote **blokvormige** percelen die worden begrensd door langgerekte sloten, singels, houtwallen en door blokvormige bospercelen.
- Er wordt aansluiting gezocht bij het ontginningspatroon.
- Het ontsluitingspatroon en de daaraan gekoppelde beplanting is **langgerek**.

5.2.2.4 Structuurvisieplus Gemeente Bergeijk

Figuur 15 Structuurvisie Plus

Op de ruimtelijke ontwikkelingskaart van de Structuurvisie Plus van de Gemeente Bergeijk staat de Paal en omgeving aangeduid als “**Zoekgebied recreatieve ontwikkeling**” en “**Toeristisch recreatief gebied**”. Hier is plaats voor toevoeging van recreatie en toerisme passend bij het gebied. Enkele citaten uit de structuurvisie:

'De Kempervennen', 'De Paal' en 'De Zwarte Bergen' zijn economisch belangrijke toeristisch-recreatieve bedrijven. In vergelijking tot andere delen van de Kempen ziet men de kansen in de gemeente Bergeijk echter als beperkt en is er slechts één specifiek potentiegebied verder uitgewerkt. **In de omgeving van 'De Paal' worden verdere mogelijkheden gezien voor kleinschalige verblijfs- en dagrecreatie.**

De ontwikkeling in de recreatieve clusters De Paal en Burgemeester Aartsiaan is vooral gericht op het versterken van de bestaande bedrijven en in mindere mate op toevoeging van nieuwe bedrijven of functies. Hiervoor biedt de recreatieve context onvoldoende aanleiding en zorgen omliggende functies als landbouw, natuur en landschap voor beperkingen. Behoud van de recreatieve functie staat hier dan ook voorop, **naast kwalitatieve uitbreiding van bestaande recreatiebedrijven**. De ontwikkeling van kleinschalige recreatieve poorten in de clusters De Paal en Burgemeester Aartsiaan ligt niet voor de hand, gezien de geringe noodzaak tot een recreatieve zoning c.q. (her)verdeling van de recreatieve druk.

5.2.2.5 Bestemmingsplan buitengebied

Het bestemmingsplan buitengebied wordt op dit moment geactualiseerd. Daarbij heeft de gemeente Bergeijk in de openbare bekendmakingen als gepubliceerd in de Eyckelbergh nr. 1721 op 14 januari 2009, toegezegd dat de gemeente in principe bereid is mee te werken aan de vestiging van een golfbaan bij camping de Paal. Tegelijkertijd bekendgemaakt dat de Structuurvisie voor de gemeente geactualiseerd gaat worden. Relevant daarbij is de aangekondigde aanpassing van de voorgenomen ontwikkeling van golfbanen en gebiedsvisie voor het buitengebied.

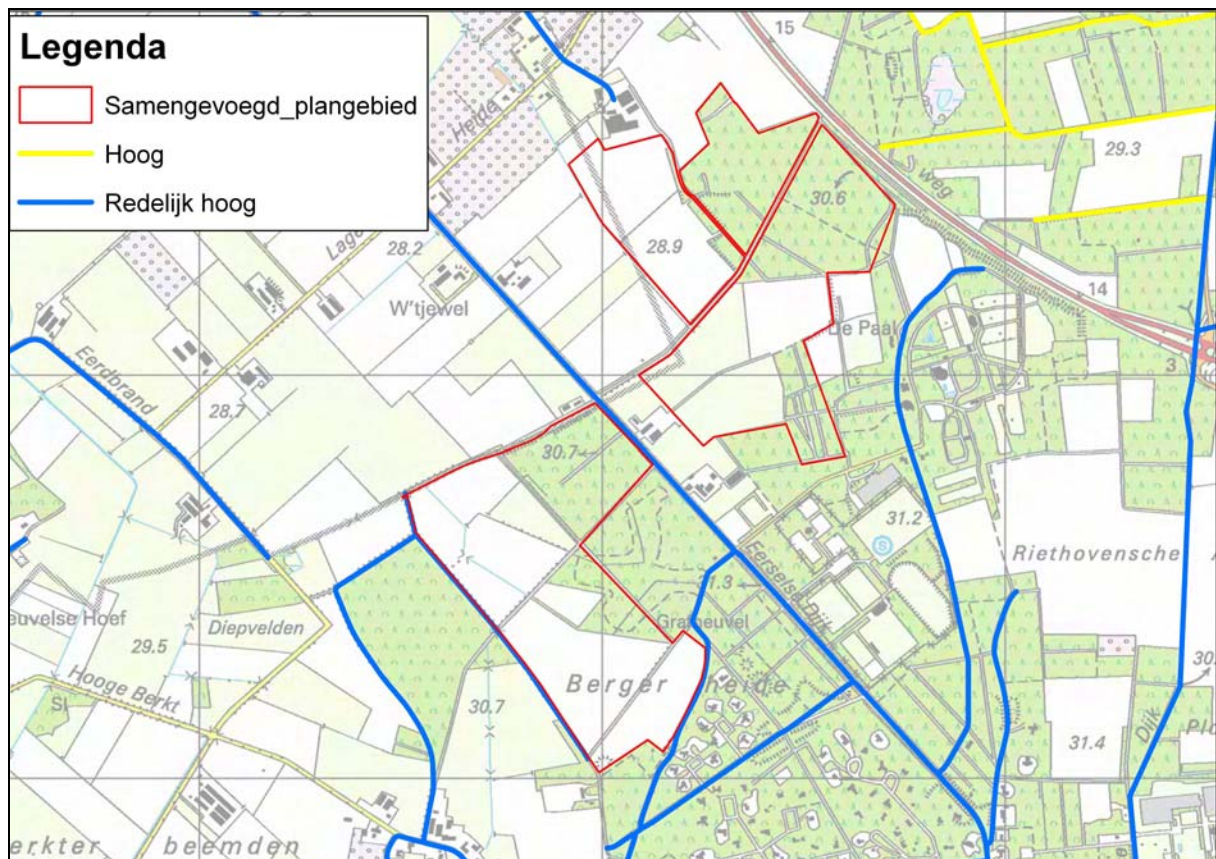
5.2.2.6 Landschapsbeleidsplan

De gemeente Bergeijk beschikt over vier landschapsbeleidsplannen die betrekking hebben op de voormalige gemeentelijke gebieden van voor de samenvoeging per 1 januari 1997. De plannen geven met name richtlijnen voor het beheer en instandhouding van landschappelijke elementen aan.

5.2.3 Thema Cultuurhistorie

5.2.3.1 Historisch geografische zichtlijnen

In het plangebied zelf komen geen als waardevol beschreven wegen en paden voor, direct daarbuiten wel. Het gemeentelijke perceel wordt zowel in het zuidwesten als in het oosten begrensd met een als 'redelijk hoog' beschreven historische weg. Op de camping komt ook een dergelijke route voor.

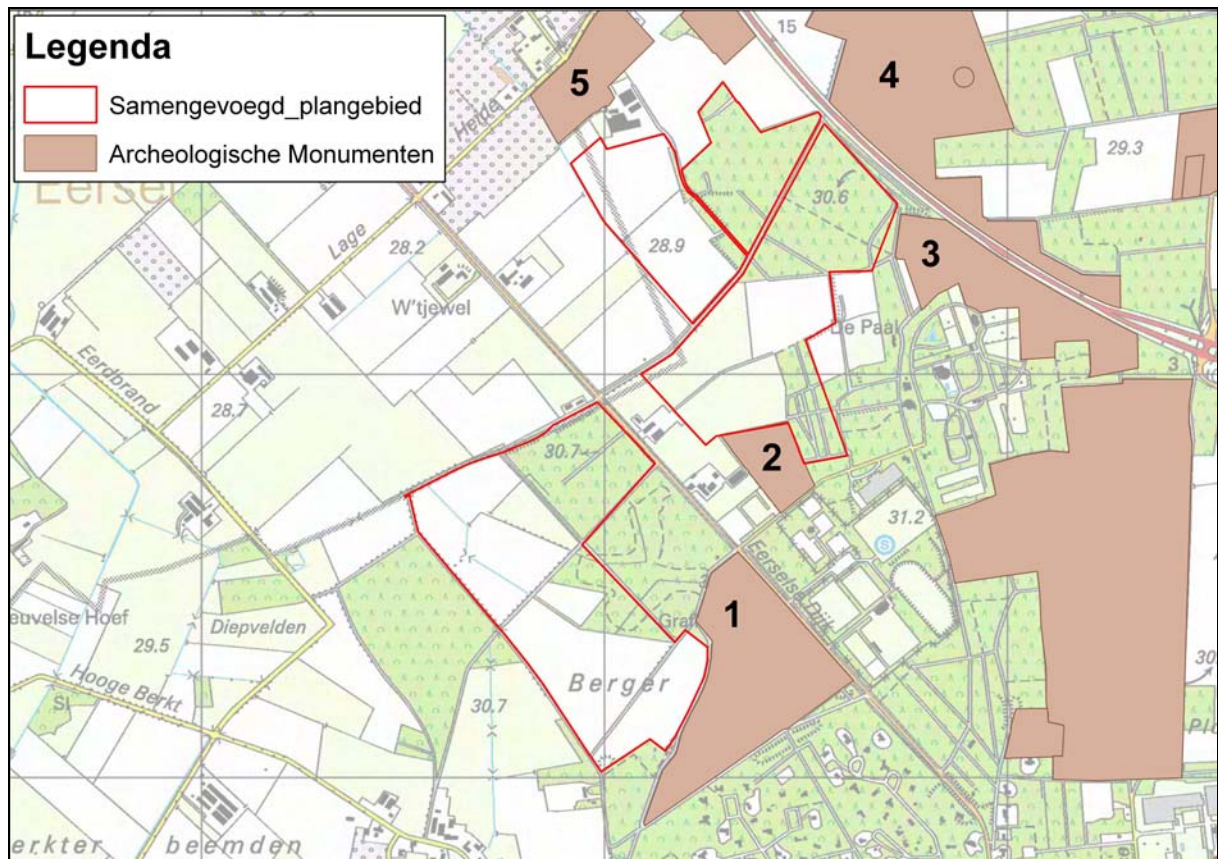
Figuur 16 Historische geografische zichtlijnen

5.2.3.3 Archeologische monumenten

Direct buiten het plangebied komen de volgende ex. Art. 6 Monumentenwet beschermde archeologische monumenten voor (aangegeven in figuur 18):

1. Grafheuvels uit de bronstijd;
2. Nederzettingen uit brons en ijzertijd;
- 3 en 4 Nederzetting uit ijzertijd en/of Romeinse tijd;
5. Urnenveld uit de ijzertijd.

Figuur 18 Archeologische monumenten

5.2.4 Thema Bodem en Water

In het plangebied de volgende bodems voor:

Enkeerdgronden

De Enkeerdgronden zijn geschikt als bouwland en grasland. Een groot gedeelte is op dit moment bedekt met bos.

Bij spontane bosontwikkeling zal zich hier een Droog Wintereiken - Beukenbos ontwikkelen. De groeiplaats is geschikt voor de inlandse soorten eik, beuk en groveden. Bij een ongestoorde ontwikkeling zal dit bostype bestaan uit dominerende beuk en sporadisch voorkomende Zomereiken en/of Wintereiken. In de struiklaag komen dan, alleen op lichte plaatsen; sporkehout, hulst en lijsterbes voor. In de kruidlaag zijn op lange termijn; adelaarsvaren, pijpenstrootje, kamperfoelie en bochtige smele karakteristiek. Verder komen dan algemene mossorten als sterremos en fraai haarmos voor.

Haarpodzolen, Holtpodzolen, Laarpodzolen en Vorstvaaggronden

Dit zijn arme droge gronden die geschikt zijn voor de aanleg van bossen en beperkt voor landbouw. Een gedeelte is op dit moment bouwland en grasland.

Bij spontane bosontwikkeling zal zich hier een Droog Zomereiken - Berkenbos ontwikkelen. De groeiplaats is geschikt voor de inlandse soorten groveden, eik en (ruwe) berk. Bij een ongestoorde ontwikkeling zal dit bostype bestaan uit Zomereik, (ruwe) berk en enige groveden op lichte plaatsen. In de struiklaag komen soorten als: lijsterbes, vuilboom, berk en zomereik voor. In de kruidlaag komen bochtige smele, rankende helmbloem, bosbes, stekelvaren en diverse mossen voor.

Grondwater

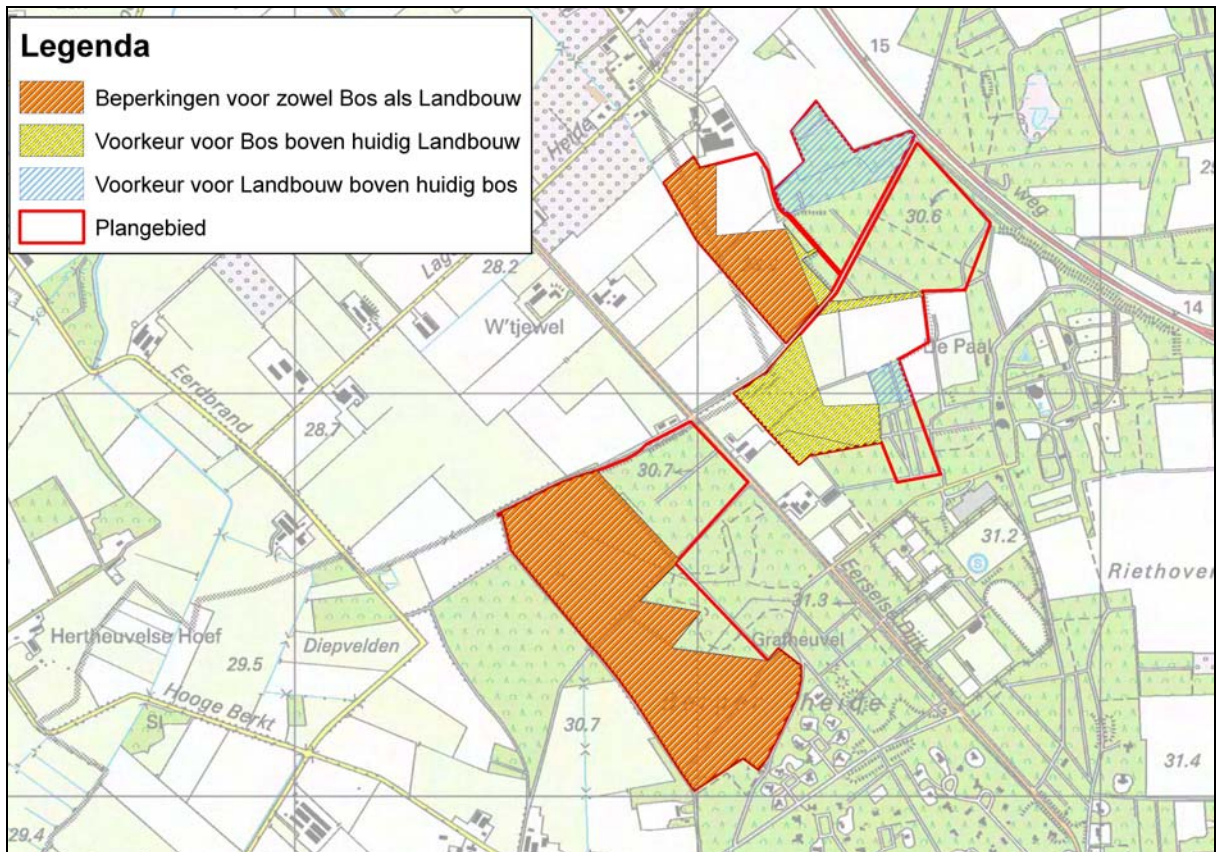
In het plangebied komen droge en vochtige gronden voor:

GRONDWATER TRAP	GEMIDDELD HOOGSTE GRONDWATERSTAND (cm-mv)	GEMIDDELD LAAGSTE GRONDWATERSTAND (cm-mv)
Vochtige gronden		
IV	> 40	80 - 120
V*	25 - 40	> 120
VI	40 - 80	> 120
Droge gronden		
VII	80 - 140	> 160
VII*	> 140	> 160

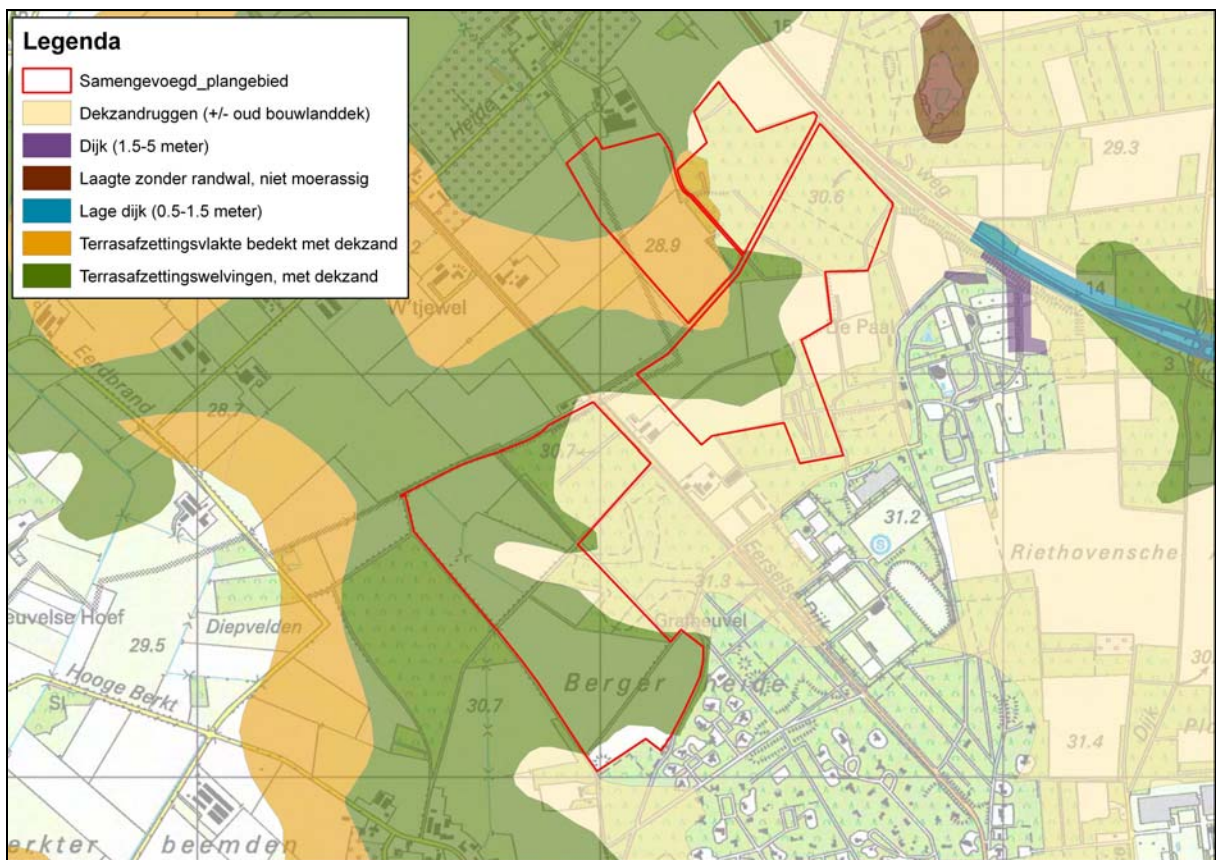
Figuur 19 Grondwatertrappen plangebied

Bodemgeschiktheid

Bij het inrichtingsplan voor de ecogolfbaan zal worden meegenomen dat enkele percelen die nu bouwland zijn ook of beter geschikt zijn voor bosaanleg en dat enkele percelen die nu bos zijn ook of beter geschikt zijn als bouwland of grasland.

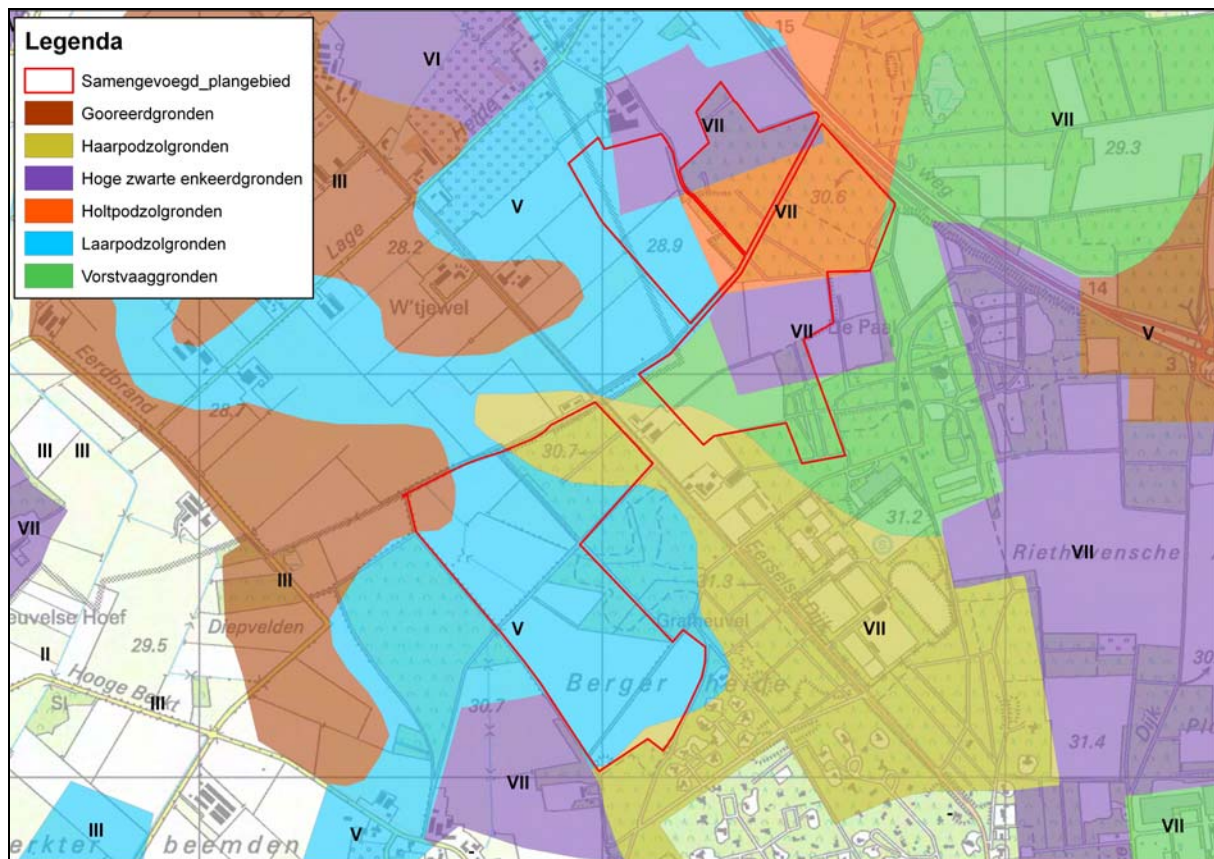

Figuur 20 Bodemgeschiktheid

Figuur 21 Geomorfologie

Figuur 22 Bodem en grondwater

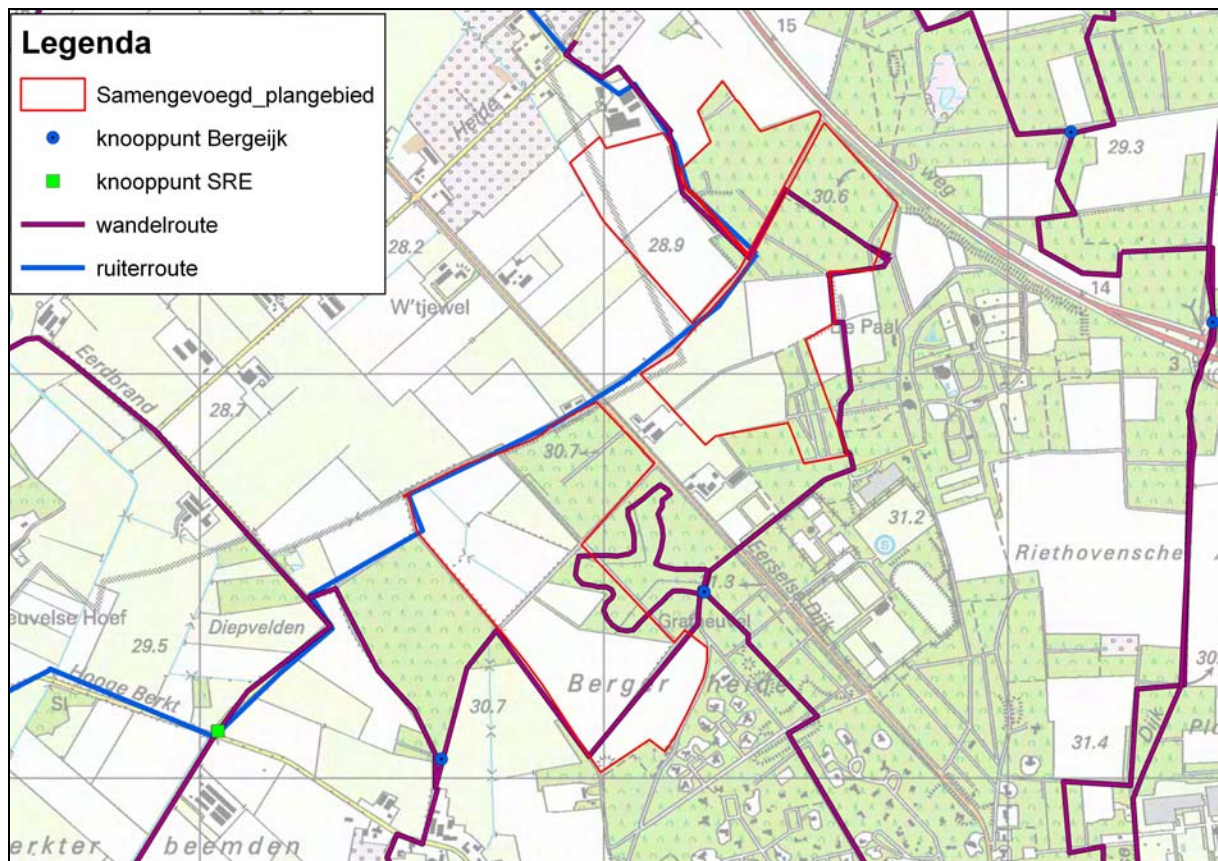
5.2.5 Thema Recreatie

De recreatie concentreert zich op camping de Paal, het VTC gebouw (zaaltennis) en de sportvelden aan de Eerselse dijk. In het plangebied bevindt zich zowel een doorgaande ruiterroute als een wandelroute behorende bij het knooppuntensysteem. De gemeentelijke trimbaan ligt deels in het plangebied.

Toeristisch - recreatieve ontwikkelingsvisie

In de toeristisch - recreatieve ontwikkelingsvisie van de structuurvisie worden de volgende zaken uitgewerkt:

- optimaliseren van de toeristisch-recreatieve infrastructuur;
- ontwikkelen van nieuwe mogelijkheden voor buitenrecreatie met routes en pleisterplaatsen ter ontlasting van de gebieden met overdruk;
- versterken van relatie met stedelijk gebied en zodoende beter profiteren van de aanwezige voorzieningen op het gebied van intensieve recreatie en leisure;
- bieden van voldoende ontwikkelingskansen aan de bestaande vrijetijdsvoorzieningen (ook die gelegen zijn in of nabij natuurgebieden);
- completeren van het verblijfsrecreatieve aanbod door het bevorderen van kleinschalige, bijzondere logiesvormen;
- ontwikkeling van bijzondere voorzieningen als sauna's, beautyfarms e.d.;
- versterken van agrotourisme/plattelandontwikkeling;
- versterking van cultuur(historie);
- stimuleren van toeristisch-recreatieve ketensamenwerking;
- promotie en productontwikkeling.

Figuur 23 Recreatieroutes

5.2.6 Thema Verkeer en Vervoer

Het plangebied wordt ontsloten middels de Eerselsedijk die Bergeijk in het zuidoosten met Eersel in het noordwesten verbindt. Deze verharde weg doorsnijdt het plangebied in twee ongeveer even grote delen. Exact op de plaatst van de toekomstige oversteek veranderd de maximale snelheid van 80 km buiten de bebouwde kom naar 60 km bij het binnen rijden van Bergeijk. De aanleg van een golfbaan zal leiden tot een toename van het verkeer. Het rapport van 2007 ging uit van 40.000 gelopen golf rondes per jaar. Derhalve zal in extra parkeervoorzieningen moeten worden voorzien. Op dit moment zijn er bij het VTC gebouw 100 parkeerplaatsen en in de directe omgeving nog eens 90 bij de tennisbaan/sportvelden en komen er 30 bij de nieuwe handboogschietbaan. Een parkeergebruik analyse zal moet uitwijzen in welke mate de bestaande voorzieningen uitgebreid moeten worden of in geval van het alternatief van de boerderij als clubhuis, in hoeveel parkeerplaatsen moet worden voorzien. Naar verwachting zal de Eerselsedijk geen problemen ondervinden van dit extra gebruik.

5.2.7 Thema Overig Milieubeheer

De eventuele effecten op het geluidsaspect en de luchtkwaliteit worden voornamelijk afgeleid van de verkeerseffecten. De geluidsbelasting op de omgeving verandert naar verwachting niet of nauwelijks door de aanwezigheid van golfers. De toekomstige geluidsbelasting zal worden getoetst aan de wettelijke normen. Bij overschrijding van de normen dienen geluidsbeperkende maatregelen te worden getroffen. Naar verwachting is overschrijding van de normen niet aan de orde. De effecten van de verkeerstoename, als gevolg van de activiteit, voor de luchtkwaliteit worden op hoofdlijnen in de MER beschreven. Daarnaast wordt aandacht besteed aan verbetering van de luchtkwaliteit door afname van de ammoniakuitstoot. Dit is het gevolg van het afnemen van agrarische activiteiten. Bij een driving range worden (veelal) masten met grote schijnwerpers gebruikt, waardoor golfers ook

's avonds in staat zijn de baan van de weggeslagen golfbal te kunnen volgen. De effecten van deze verlichting op natuur en omwonenden worden in de MER beschreven.

5.3 Beoordelingskader

Een beoordelingskader dient om het alternatief en de varianten daarbinnen te kunnen vergelijken. Het bevat een complete set van relevante, niet overlappende criteria die een rol behoren te spelen bij het beoordelen van de varianten. Het beoordelingskader zal in een zo vroeg mogelijk stadium worden ontwikkeld, zodat:

- Er openheid is over wat wel en niet belangrijk wordt gevonden door besluitvormers;
- Er gelegenheid wordt geboden aan belanghebbenden hier op te reageren;
- Belangrijke en minder belangrijke onderwerpen worden onderscheiden;
- Structuur ontstaat in de beoordelingsmethodiek.

In figuur 24 is een eerste aanzet gegeven voor het beoordelingskader van de MER 'Ecogolfbaan Camping de Paal'. De tabel biedt een overzicht van de te onderscheiden milieuthema's, aspecten, criteria en parameters. In de MER zullen de criteria zo nodig verder worden uitgewerkt en/of aangescherpt.

Milieuthema	Aspecten	Criteria	Kwali-tatief	Kwanti-tatief
Ecologie en Natuur	Flora en Fauna	- Natuurwaarden - Verstoring nesten en holen - Barriere werking - Externe werking (i.v.m. Vogelrichtlijn)		√ √ √ √
Ruimtelijke Ordening	Landschap	- Invloed op landschappelijk karakteristiek - Invloed landschappelijke structuur - Openheid - Rust - Natuurlijkheid	√ √ √ √ √	
	Ruimtegebruik	- Toereikendheid voor 18 holes golfbaan	√	√
Cultuurhistorie	Cultuurhistorie	- Invloed op cultuurhistorische waarden	√	
	Archeologie	- Effect op archeologische waarden	√	
Bodem en Water	Bodem	- Bodemkwaliteit - Aantasting bodemprofiel - Grondbalans		√ √ √
	Water	- Grondwaterstand - Waterkwaliteit - Waterhuishouding - Waterberging	√	√ √ √ √
Recreatie	Toegankelijkheid	- Openstelling voor recreanten	√	
Verkeer en vervoer	Bereikbaarheid	- Ontsluiting - Verkeersstromen - Verkeersveiligheid	√ √ √	
Overig milieubeheer	Geluid	- Geluidsbelasting		√
	Lucht	- Luchtkwaliteit	√	
	Licht	- Lichthinder		√

Figuur 24 Beoordelingskader MER

Werkwijze

De begeleidende tekst bij het beoordelingskader geeft aan welke criteria van belang zijn, het waarom daarvan en hun herkomst. Ook geeft het aan welke criteria aan de orde zijn geweest, maar niet zijn betrokken in het beoordelingskader. De criteria in een beoordelingskader worden gegroepeerd in aspecten en/of thema's (zie tabel).

Kanttekeningen

Een beoordelingskader dient dynamisch te zijn, omdat projecten en hun 'omgevingen' veranderen. Het risico van toepassing van een model kan zijn dat het te rigide wordt toegepast en daarmee de dynamische werkelijkheid geweld aandoet of leidt tot een te getalsmatige benadering. Niet alles is te vangen in kwantitatieve waarden of plussen en minnen. Goede toelichtende teksten bij toekennen van scores is daarom een vereiste.

5.4 Vergelijking en beoordeling

Het voorkeursalternatief wordt beoordeeld en de varianten daarbinnen worden vergeleken en beoordeeld met als doel inzicht te verkrijgen in de verschillen in effecten. De vergelijking vindt kwalitatief en kwantitatief plaats. Bij de vergelijking wordt tevens aandacht besteed aan de doelmatigheid van het alternatief en de doelstellingen en grens- en streefwaarden van het milieubeleid.

5.5 Het voorkeursalternatief

Als startpunt voor de MER geldt het in paragraaf 4.3 beschreven voorkeursalternatief met de beschreven varianten. Zoals eerder aangegeven is het voorkeursalternatief tegelijkertijd het meest milieuvriendelijke alternatief. De verschillende elementen/onderdelen van het voorkeursalternatief worden in de MER verder toegelicht en de milieueffecten ervan worden beschreven. Deze elementen/onderdelen komen tot uitdrukking in de vorm van varianten. Nadrukkelijk gaat aandacht uit naar de gewenste en noodzakelijke samenhang tussen de verschillende elementen en onderdelen.

5.6 Nulalternatief

Het nulalternatief is het alternatief waarbij de voorgenomen activiteit niet wordt uitgevoerd. In het nulalternatief voor deze MER wordt er geen golfbaan ontwikkeld. Voor de initiatiefnemer is dit geen reëel alternatief. Indien geen toestemming voor een golfbaan gegeven wordt dan zal de autonome ontwikkeling daaruit bestaan dat het agrarisch gebruik van de in eigendom zijnde landbouwpercelen voortgezet zal worden.

Figuur 25 Landbouwgronden Camping de Paal

5.7 Definitie voorkeursalternatief

De laatste stap bestaat uit het formuleren van het definitieve voorkeursalternatief van de initiatiefnemers. De basis daarvoor wordt gevormd door de beoordeling van effecten van het alternatief en de vergelijking en beoordeling van de varianten. Hierdoor komt het definitieve voorkeursalternatief tot stand. Dit vormt vervolgens de basis voor de planologische procedure.

6. PROCEDURES EN BESLUITVORMING

6.1 *Betrokkenen bij de MER-procedure*

De MER-procedure vormt een onderdeel van de besluitvorming inzake de wijziging van het bestemmingsplan. Het doel van de MER-procedure is om de milieubelangen een volwaardige plaats in de besluitvorming te geven. De milieu-informatie wordt opgenomen in de MER, het milieueffectrapport. De belangrijkste rollen in de MER-procedure zijn:

6.1.1 Initiatiefnemer

De initiatiefnemer is de partij die het voornemen heeft een activiteit te ondernemen, in dit geval het ontwikkelen van een 'ecogolfbaan Camping de Paal'.

6.1.2 Bevoegd gezag

Het Bevoegd Gezag (BG) is de overheidsinstantie die uiteindelijk besluit over de uitvoering van de activiteit. Aangezien de MER aansluit bij een herziening van de bestemmingsplannen van de gemeente Bergeijk, is de gemeenteraad van de gemeente formeel gezien het bevoegd gezag. Zij stellen vooraf de richtlijnen vast voor de inhoud van de MER en beoordelen de MER achteraf op de aanvaardbaarheid. Omdat de Provincie Noord Brabant haar bevoegdheden met betrekking tot bijvoorbeeld de EHS zal moeten waarborgen zal er geregeld (voor)overleg gevoerd worden tijdens de MER-procedure.

6.1.3 Commissie voor de milieueffectrapportage

Het bevoegd gezag wordt bij haar besluiten geadviseerd door de landelijke Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie MER). Deze onafhankelijke commissie bestaat uit verschillende deskundigen op milieugebied. Voor iedere milieueffectrapportage wordt een werkgroep samengesteld. Deze werkgroep heeft tot taak het bevoegd gezag eerst te adviseren over de inhoud van de richtlijnen (advies richtlijnen) voor de MER en later over de juistheid en volledigheid van de MER (toetsingsadvies). De richtlijnen en het toetsingsadvies worden gepubliceerd op www.eia.nl.

6.1.4 Wettelijke adviseurs

Het Bevoegd Gezag dient naast de Commissie MER ook advies te vragen aan de wettelijke adviseurs. De wettelijke adviseurs adviseren aan het bevoegd gezag over de richtlijnen voor de inhoud van de MER en wanneer de MER gereed is, over de kwaliteit en de volledigheid ervan. In dit geval zijn dit: de Commissie MER, de Inspectie van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit.

6.1.5 Insprekers

De startnotitie en de MER worden allebei zes weken ter inzage gelegd. Gedurende deze periode kan iedereen reageren op de startnotitie en de MER. De reacties op het startnotitie worden betrokken bij het opstellen van het advies over de richtlijnen door de Commissie voor de milieueffectrapportage en de vaststelling van de richtlijnen door het bevoegd gezag. De

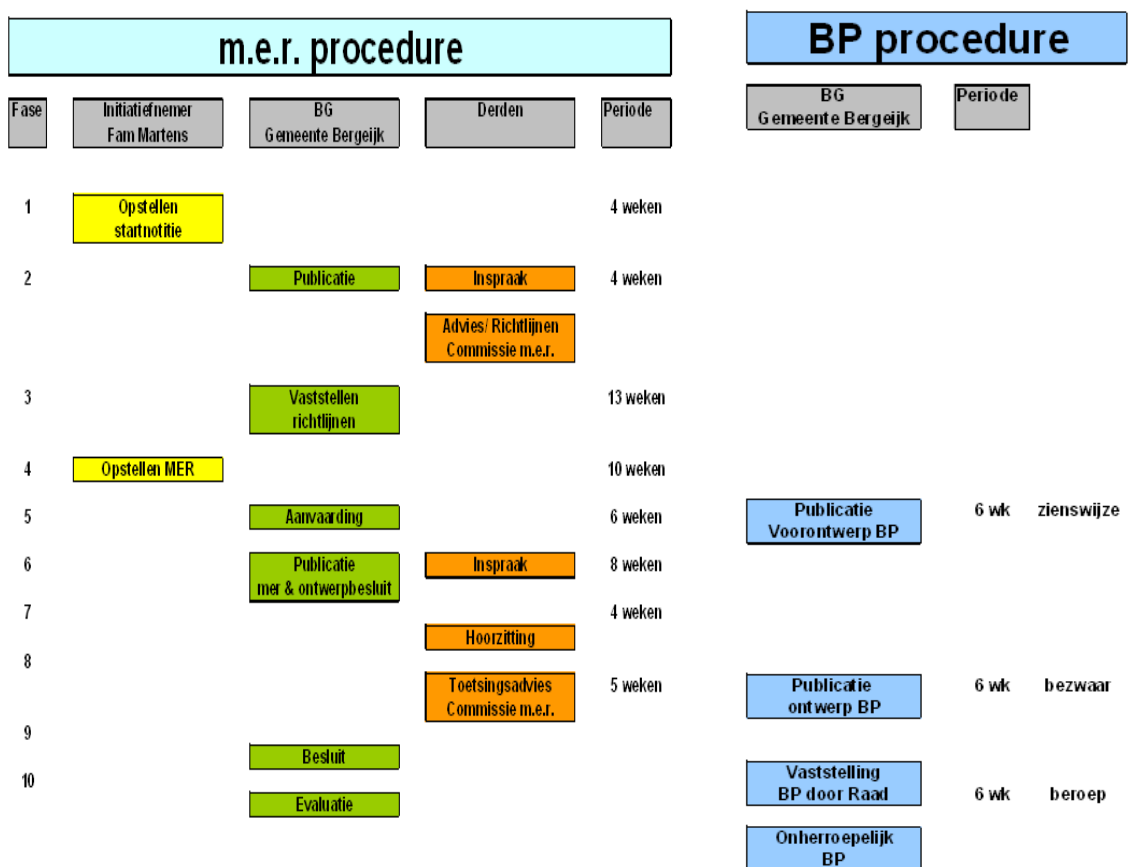
reacties op de MER worden meegenomen bij het geven van het toetsingsadvies door de Commissie MER over de MER aan het bevoegd gezag.

6.1.6 Klankbordgroep

Gedurende het opstellen van de startnotitie en de MER zal er voor diverse belanghebbende partijen (bijvoorbeeld milieuorganisaties als IVN en Milieudefensie) en regionale overheden een bijeenkomst belegd worden om op informele wijze het initiatief te bespreken.

6.2 Koppeling MER.-procedure en bestemmingsplanprocedure

De MER-procedure vormt een onderdeel van de besluitvorming inzake de wijziging van het bestemmingsplan. In schema 1 is de samenhang tussen beide procedures weergegeven.

Figuur 26 Procedure MER en bestemmingsplan

6.2.1 MER-procedure

In de MER-procedure wordt een aantal stappen onderscheiden.

1. Voorfase en opstellen startnotitie

De formele start van de MER-procedure begint met het indienen van de startnotitie door de initiatiefnemer bij het bevoegd gezag. De startnotitie wordt hierna direct gepubliceerd en wordt gedurende zes weken ter inzage gelegd. Vooraf vindt overleg plaats tussen

initiatiefnemer, bevoegd gezag, Commissie MER en eventueel ook andere betrokkenen. Een belangrijk onderdeel van het overleg is de vaststelling van het kader van de MER; de reikwijdte van de in beschouwing te nemen relevante milieuaspecten.

2. Vooroverleg, inspraak en advies

De wettelijke adviseurs en de Commissie MER worden in de gelegenheid gesteld een advies uit te brengen over de inhoud van de richtlijnen voor het op te stellen MER. Een ieder wordt in de gelegenheid gesteld opmerkingen te maken over de inhoud van het op te stellen MER. Er vindt overleg plaats tussen initiatiefnemer, bevoegd gezag en Commissie MER over de richtlijnen. De initiatiefnemer, in overleg met bevoegd gezag, is voornemens een openbare zitting te organiseren om het initiatief publiekelijk toe te lichten.

3. Vaststellen richtlijnen

Het bevoegd gezag stelt de richtlijnen op, op basis van de adviezen van de wettelijke adviseurs, de Commissie MER en de inspraakreacties. Het vaststellen van de richtlijnen vindt dertien weken na indienen van de startnotitie plaats.

4. Opstellen MER

De MER wordt opgesteld door de initiatiefnemer op basis van de richtlijnen. In overleg met het bevoegd gezag zal de initiatiefnemer de Commissie MER verzoeken een zogenaamde voortoetsing uit te voeren op het eindconcept MER. Het voordeel hiervan is dat eventuele tekortkomingen in de MER worden gesignaleerd voordat de MER definitief wordt ingediend.

5. Aanvaarding MER

Het bevoegd gezag bepaalt of de MER voldoet aan de richtlijnen voordat het wordt bekend gemaakt. In principe betekent dit dat wordt beoordeeld of de MER voldoende informatie bevat voor de besluitvorming. Vanaf stap vijf lopen zaken in de bestemmingsplanprocedure parallel aan de MER-procedure. In het MER-rapport zal het ontwerp bestemmingsplan als bijlage worden toegevoegd zodat ook direct duidelijk wordt op welke wijze het voorkeursalternatief in het bestemmingsplan tot uitdrukking komt.

6. Publicatie MER en ontwerpbesluit.

De MER wordt bekend gemaakt door de gemeente Bergeijk en ter inzage gelegd en verzonden aan de Commissie MER en overige wettelijke adviseurs. De MER wordt bekend gemaakt samen met het voorontwerp bestemmingsplan. De duur van de termijn voor de ter inzage legging bedraagt 6 weken.

7. Inspraak. Advisering en Hoorzitting

Iedereen kan opmerkingen (zienswijzen) maken over de MER en bedenkingen indienen tegen de aanvraag of het ontwerpbesluit. De termijn hiervoor is 6 weken.

8. Toetsingsadvies Commissie MER

De Commissie MER brengt een toetsingsadvies uit aan het bevoegd gezag binnen vijf weken na de termijn van de ter inzage legging. In dit advies worden de inspraakreacties op de MER verwerkt.

9. Besluit MER

Het Bevoegd Gezag neemt gehoord het toetsingsadvies van de Commissie MER en de overige wettelijke adviseurs een besluit omtrent de MER.

10. Evaluatie milieugevolgen

Bij het besluit bepaalt het bevoegd gezag welke, op welke wijze en wanneer de voorspelde gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit dienen te worden onderzocht

6.2.2 Bestemmingsplanprocedure Wet Ruimtelijke Ordening (Wro)

Voorontwerp-bestemmingsplan

De Wro kent op gemeentelijk niveau een structuurvisie, het bestemmingsplan (BP), beheersverordening en projectbesluit als instrumenten. Met het ter inzage leggen van een ontwerp - bestemmingsplan begint formeel de bestemmingsplanprocedure. De inspraaktermijn is 6 weken, een inspraakavond maakt onderdeel uit van de procedure. Voor de ter inzage legging is het voorontwerp - bestemmingsplan aanvaard door de gemeenteraad (soms is deze bevoegdheid gedelegeerd aan het College van Burgemeester en Wethouders) en vrijgegeven voor de inspraak.

Ontwerp-bestemmingsplan (OBP)

De resultaten van inspraak en overleg worden verwerkt in het OBP. Ook wordt de beantwoording ('Nota van Inspraak en overleg') in het OBP opgenomen. De termijn om zienswijzen in te dienen is 6 weken. In deze periode vindt een hoorzitting plaats. Het is alleen mogelijk om beroep aan te tekenen in de volgende fase als in deze fase een zienswijze wordt ingediend. Het OBP wordt eerst aanvaard door de gemeenteraad en vervolgens vrijgegeven voor ter visie legging.

Vaststellen bestemmingsplan

Aan de hand van de zienswijzen kan het OBP nog worden aangepast, waarna het bestemmingsplan, na vaststelling door de gemeenteraad, vrijgegeven wordt voor ter visie legging. De termijn van ter visie legging is 6 weken. Goedkeuring door GS is bij de nieuwe Wro niet meer aan de orde. Onder meer hierdoor is de bestemmingsplanprocedure verkort van ruim een jaar naar circa 26 weken. Slechts de inspraak- en zienswijze-perioden zijn wettelijke termijnen, tussenliggende perioden zijn niet aan termijnen gebonden.

6.3 Tijdsplanning

Een indicatieve tijdsplanning van de MER en het bestemmingsplan is aangegeven in de onderstaande tabel.

Wanneer	Wat
Juni 2009	Publicatie Startnotitie
Juli 2009	Inspraak en advies startnotitie
September 2009	Opstellen advies Commissie MER
Oktober 2009	Vaststellen richtlijnen door Bevoegd Gezag
December 2009	Aanvaarding MER en voorontwerp BP door Bevoegd Gezag
Januari 2010	Inspraak en advies MER en zienswijzen voorontwerp BP
Maart 2010	Toetsingsadvies Commissie MER
Mei 2010	Besluit MER en OBP

Figuur 27 Indicatieve tijdsplanning MER en bestemmingsplanprocedure

7. Bijlagen

7.1 Gebruikte literatuur

- 'Een golfbaan bij Camping de Paal te Bergeijk', van Nuland & partners in samenwerking met Croonen Adviseurs, Eindhoven 22 november 2007.
- 'Vooronderzoek voor een golfbaan Camping de Paal', Ingenieursbureau van Nierop, februari 2009.
- 'Een golfbaan Natuurlijk', In opdracht van de provinciale Milieufederaties door Alterra WUR en Nationaal groenfonds, juli 2007.
- 'Handleiding Committed to Green', een initiatief van de Europese Golfassociatie (EGA).
- Toeristische Trendrapportage Brabant 2007/08, in opdracht van de Provincie Noord-Brabant & het Brabants Bureau van Toerisme, juni 2008.

7.2 Gebruikte begrippen

Afkortingen en begrippen	Uitleg
MER	Het milieueffectrapport
MER	De procedure van de milieueffectrapportage
Milieueffecten	De effecten van relevante milieuaspecten op de alternatieven.
Plangebied	Het gebied waarbinnen de voorgenomen activiteit ontwikkeld moet worden.
Studiegebied	Het plangebied plus de directe omgeving. De grootte van het studiegebied is afhankelijk van de reikwijdte van de effecten, die per aspect verschillen.
Huidige situatie	De situatie zoals die op het moment van schrijven van deze startnotitie geldt.
Autonome ontwikkeling	De situatie bij uitvoering van vastgestelde of voorgenomen beleid, maar zonder verdere ontwikkeling van de golfbaan.
Alternatief	Omvat alle planelementen, en is derhalve in principe realiseerbaar.
Variant	Omvat slechts één of enkele planelementen, zoals de ligging van de natuurgebieden of de ontsluiting van de golfbaan.
E.H.S.	Ecologische Hoofdstructuur
Wro	Wet Ruimtelijke Ordening
Wm	Wet Milieubeheer
OBP	Ontwerp bestemmingsplan
BP	Bestemmingsplan
BG	Bevoegd Gezag, bij deze MER is dat de gemeenteraad van Bergeijk

7.3 Prijzen en eervolle vermeldingen Camping de Paal

LAATSTE 10 JAAR

- 1998** ADAC Superplatz
- 1999** ADAC Superplatz, Gouden Milieubarometer
- 2000** ADAC Superplatz, Gouden Milieubarometer
- 2001** ADAC Superplatz, Gouden Milieubarometer
- 2002** 1e plaats ANWB Eurotopcamping, ADAC Superplatz, Gouden Milieubarometer
- 2003** 1e plaats ANWB Eurotopcamping, eerste en tot nu toe enige DCC Europapreis trager, ADAC Superplatz, Gouden Milieubarometer
- 2004** 2e plaats ANWB Eurotopcamping, ADAC Superplatz, Gouden Milieubarometer, Recreatieondernemer van het jaar
- 2005** 1e plaats ANWB Eurotopcamping, ADAC Superplatz, Gouden Milieubarometer
- 2006** 2e plaats ANWB Eurotopcamping, ADAC Superplatz, Gouden Milieubarometer
- 2007** "ADAC inovationspreis" voor buitengewone speelvoorzieningen voor kinderen, 4e plaats ANWB Eurotopcamping, ADAC Superplatz, Gouden Milieubarometer
- 2008** 2e plaats ANWB Eurotopcamping, ADAC Superplatz, Gouden Milieubarometer, Opgenomen in het boek "Campingplatz der Zukunft" als voorbeeld voor de ontwikkeling van een kindvriendelijke camping
- 2009** Camping van het Jaar, ADAC Superplatz, 2e plaats ANWB Eurotopcamping, Gouden Milieubarometer